

KAUBANDUS-TÖÖSTUSKOJA

TEATAJA

Nr. 21. V aastakäik

1. novembril 1930.

Ilmub kaks korda kuus

Tellimishind:

Aastas . . .	kr. 2.50
Poolaastas . . .	” 1.50
Välismaale . . .	” 5.00
Poolaastas . . .	” 3.00

Toimetus:

Kaubandus-tööstuskoda, Tallinn, Lai t. 45
Kõnetraat 17-77, toimetaja kodu 1-35
Toimetaja kõnetunnid: igal äripäeval 12—2 p. l.

Kuulutuste hinnad:

1/1 lhk.	kr. 40.00
1/2 ”	” 22.00
1/4 ”	” 12.00

Kaanekülgedel—kokkuleppel

Sisu: Meie majanduspoliitika arvustustules. Eesti laevade meeskondade normeerimise küsimus. Pliiritustööstuse küsimus. Õnneturg Soomes. Kaubandus-tööstuskoja teateid. Koja liikmete koosolek 19. okt. 1930. a. Ärideregister. Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus. Riigikohtu otsusi. Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt. Tolliteateid. Tolduainete turg. Välisbörssid. Kaubahindu. Tallinna börsi kursisedel.

Meie majanduspoliitika arvustustules.

Raskusi meie kaubanduses.

Kaubandus-tööstuskoja nõukogu esimehe

Joakim Puhk'i

Koja täiskogu koosolekul 19. okt. 1930. a. peetud kõne.

Minu härrad!

Mu eelkõneleja valgustas oma ettekandes terve rea nähteid, mis on viinud ja veelgi ähvardavad viia meie majanduselu ummikusse.

Minu ülesanne on, nii palju kui lühike aeg seda võimaldab, heita pilku praegusesse kui ka tuleviku kaubanduspoliitikasse.

Teie teate, et rahvusvahelises ulatuses majandusliku elu arenemise tähtsaimaks eeltingimuseks on majanduslik solidariteet, millest on tingitud kapitalide, kaupade ja inimeste vaba liikumine, mis võimaldab produktsiooni ratsionaliseerimist ja selle tagajärjel kaupade odavnemist, millele järgneb ostujõu tõus ja tootmise edu. Kuid see on ideaal, mis rahvastele nii kaua on kättesaamatu, kuni püsivad riigid ja rahvad, kes poliitiliselt ja majanduslikult soovivad olla iseseisvad ja rippumatud.

Nagu teada, arutas Rahvasteliit tollirahu küsimust. See küsimus on suureulatuslik ja mitte

kergesti lahendatav. Viimase vastu tunnevad huvi nii töösturid, kaupmehed kui ka põllumehed.

Selles küsimuses võttis läinud kevadel inglise kaubandusminister Graham sõna ja tähendas, et kui Euroopa ei muuda oma tollipoliitikat, siis on Inglismaa sunnitud täies ulatuses loobuma vaba-kaubandusest. Kuid see ähvardus, mida küllalt tõsiselt võidud pidada, ei ole mõjutanud riikide tollipoliitikat ja me näeme, et tollide alandamise asemel kõik riigid üksteise võidu tollimüüre püstitavad. Ei sünni see mitte ükski töösturite ja põllumeeste pealekäimisel, vaid tollimüüride püstitamist toetavad ka sotsialistid. Seda nägime hiljuti Saksamaal, kus parlament sotsialistide toetusel hääletas tollikõrgenduse poolt ja seda isegi esimese järgu tarbaineilt.

Neid asjaolusid arvesse võttes on selge, et me tollirahule ei lähene, vaid praktiliselt sellest päev-päevalt nihkume kaugemale.

Isegi proletariaat, kel on nii vähe patriotismi, on jõudnud arusaamisele, et nii kaua, kui rahvus-

vahelises ulatuses pole lahendatud a s u m i s - õ i g u s ja töölistel pole võimalik teenistuse saamise mõttes rahvusvaheliselt vabalt liikuda riigist riiki, pole ka vabakaubandus võimalik ja meil tuleb paratamata arendada vaid rahvuslõhku majandust ja töötada seal, kus on meie asupaik. See arusaamine maksab ka Eesti tööliste kohta, kui need tekkinud olukorda õigesti oskavad hinnata.

Kui arvestada asjaolusid, millest on olnud tingitud Eesti majandus, kaubandus- ja tollipoliitika, mis on kaldunud kord ühele, kord teisele poole, — siis ei pea ma ennast õigustatuks tegema ühtki etteheidet meie majandusministreile, kes oma sihtjoonte rajamisel täieliselt olenevad parteipoliitilisest võitlusest ja poliitiliste jõudude vahetõrgete kujunemisest riigikogus. Kuid see ei tohi meid heidutada nõudmast, et ka meil, nagu kõigis hästikorratud riiges, oleks oma kindel sihtjoon, selge ja sirgjooneline majanduspoliitika, mis oleks rajatud majanduselu kogemustele ega oleneks juhuslikest eksperimentidest, puutugu see meie kaubandust, tööstust, põllumajandust või rahaasjandust.

Et meie kogemused on üldiselt veel väga puudulikud, on arusaadav, kuid siiski ei tohiks kalduda nii kergel viisil ühest äärmusest teise. Omariikluse algaastail pandi meil suurt rõhku suurtööstusele. Taheti isegi ellu äratada hiiglatehased, nagu seda oli Vene-Balti laevatehas, unustades seejuures, et see hiiglatehas oli ehitatud Vene riigi sõjalistes huvides ning et Eestis tema edenemiseks igasugune alus puudus. Neil ajal kulutasime suurtööstuse finantseerimiseks 2½ miljardit marka. Sellest hiiglasummast saadakse nüüd tagasi ainult üks osa.

Olles pettunud suurtööstuse finantseerimisest muutisime oma kursi järsult põllumajanduse finantseerimisele. On ju selge, et Eesti oma majanduse iseloomu poolest kuulub peamiselt põllumajanduslike riikide hulka, kuid see ei tähenda veel, nagu tohiksime oma majanduslikul ülesehitamisel käia ühekülgeid radu ja soodustada üht rahvamajanduse ala teise kulul.

Põllumajanduse ülesehitamiseks oleme annud igasuguseid õdavaaprosendilisi laene nii põllukultuuri tõstmiseks kui ka põllutööriistade, seemnevilja ja jõutoidu ostmiseks. Oleme loonud erifondid, mis seisavad põllumajanduse või põllumajandusliku tegevuse teenistuses. Ma ei salga põllumajanduse tähtsust Eestis.

Kui vaadelda meie väliskaubandust, siis leiame, et meie väljavedu koosneb peamiselt kahest liigist väljaveetavaist kaupadest: ühelt poolt on umbes 50% põllumajanduslikke ja piimaasjanduse saadusi ja teiselt poolt — niisama palju tööstus- ja metsasaadusi. Seega on selge, et

keegi ei saa eitada tööstuse tähtsust meie rahvamajanduses.

Meie tööstus produtseerib summaliselt poole sisseveo väärtuse ulatuses. See on tähelepanu äratav rahvamajanduslik tegutsemine, mida ei saa alahinnata ega jätta arvestamata ükski majandusminister, kes tahab tasakaalu viia riigi eelarve ja kauba- ning maksubilansi.

Ma kinnitan, et kõik majandusalad on omavahel seotud ja täiendavad vastastikku üksteist. Ma olen arvamusel, et ka riigikogus ei puudu arusaamine, et mida edukamalt meie tööstus areneb, mida vähem me välismaalt sisse veame ja mida rohkem me sisemaal produtseerime, seda iseseisvamaks ja tugevamaks areneb meie rahvamajandus ja seda kasulikumaks kujuneb riigi rahandusele sisse- ning väljaveo vahetõrge.

Need on aksioomid, mille vastu ei vaieldaks, kui riigikogus valitseks parteipoliitilise võitluse asemel erapooletu, objektiivne ja asjalik majanduslike küsimuste arutamine ja selgitamine. Kuid iga majandusliku küsimuse arutamisel tuuakse mängu üksikute rühmituste poliitilised huvid, väljodus valijate meelsusest ja tundeilmast.

Kuigi riigivanemad ja üksikud ministrid on arusaamiselt, et meie majanduslik seisukord vajaks kõigeüldisemat arendamist, kuna ühekülgsus säärasele väikesele riigile, nagu on seda Eesti, kujuneb otse hädaohtlikuks, siis ometi see suund, mis viimasel ajal on võetud põllumajanduse kasuks, ei võimalda plaanikindlalt tõsta esile teisi meie tööstusele ja kaubandusele vajalisi korraldusi.

Nii on üldiselt tunnustatud, et rahvamajanduse seisukohalt annab meile raskeima kaotuse metallivabrikute töötoodangu langus. Seda tunnistavad ka põllumehed ise. Üks vabrik teise järele suletakse. Viimase kuue aasta jooksul on metallivabrikud oma tööliste arvu 3½ tuhande võrra vähendanud. Kui veel 1922. aastal kuulus metallitööstusesse ligi 25% kogu meie suurtööstuses tegutsevaist töölistest, siis on see arv nüüd kohutavalt langenud. Sealjuures aga veame iga aasta sadade ja mitmete sadade miljonite eest metallkaupa sisse.

Kui ma ei eksi, lõpetame tänavuse aasta kaubabilansi umbes 800—900-miljonilise metallkaupade sisseveoga. Sealjuures tuleb pidada meele, et metallkaupade juures tooraine moodustab nende väärtusest vaid 20%, kuna 80% langeb tööjõu ja muude kulude arvele. Ainuüksi kirveid toome iga aasta Eestisse 70—80 tuhat tükki, rääkimata juba sahkadest, äkkeist ja teisist põllumajandusele tarvisminevaist riistust, mida Eestis võiksime valmistada.

Enne maailmasõda tegutses metallitööstustes kuni 13½ tuhat töolist, kokku arvates suur-, kesk- ja väiketööstuse. Praegu tegutseb seal ainult veel mõni tuhat.

Ma kinnitan siitkohalt: meie metallitööstus hävib.

Te küsite, millest on see siis tingitud? Asi on väga lihtne, meil on kõigil tooraineil, mida metallitööstus vajab, tollid peal. Ja kui mõni tööstus end seaks sisse põllutööriistade valmistamiseks, siis tuleks tal arvestada seda, et tal toorainete pealt tuleks rohkem tolli maksa kui välismaalt sissetoodavate põllutööriistade ja põllumajanduses tarvisminevate tarvete toll üldse välja teeb. Teiste sõnadega: see tööstus oleks juba ette pankrotile määratud.

Sellest saadakse meil tüdised aru, kuid kat-sugu keegi minna ja rääkida, et meil pandaks maksuma, ka selles osas, mis kuulub põllumajandusele, metallitööstuse¹2 kaitsetollid.

Igäüht, kes seda soovitaks, hakatakse pidama otse meie rahvamajanduse vaenlaseks.

Ütlen teile, mu härrad, et meie metallitööstus ei vaja suuremaid tolle kui need, mis olid maksivad endistel vene aegadel või mis praegu maksavad Soomes. Kümmed ja mitmeckümmed tuhanded tööpäevad lähevad meil raisku ainult kirveste väljatagumiseks, mis sünnib vööraile mail ja mille eest läheb tasu teiste riikide tööliste palga näol.

Kas on teist keegi arvamises, et meie metallitöösturid ja ka lihtsepad enam ei oska taguda kirveid, mis vene ajal ometi kõik valmistati kodumaal? Kuid katsuge nõuda, et riigikogus teile antaks tollikaitset, kas või mõnikümmend senti kirve pealt, siis kuulete kohe, et põllumajandus seisab esiplaanil, kuna iga teine tööstusharu tema kõrval võib rahulikult känguda.

Kui ma endale olen võtnud julguse seda suurt ebajumalat, mida nimetatakse põllumajanduseks, mitte nii väga sügavasti kummardada, siis ei sünni see mitte seepärast, et ma põllumajandust ja tema arenemist ei tunnustaks, vaid teen seda meie majandusliku tuleviku nimel, sest leian, et meie majanduslik arengus põllumajandus kujundab vaid ühe osa, olgugi väga väärilise osa; ometi ei tohiks ta lämmatada teisi tööstuslikke ja kaubanduslikke harusid.

Kui põllumajanduse eelistamine tekitab ras-kusi teiste kodumaa tööstusharude arendamisel, siis sünnib see teatud määral ja osas ka kaubanduse alal.

Jättes kõrvale vähem tähtsad takistused vabakaubitsemisele, mis on ellu kutsutud põllusaaduste ekspordi korraldamisel, nagu kontsessiooni kord, mis on pandud maksuma või, munade, pee-

koni jne. väljaveos, samuti ka tollikaitse küsimused meie maal valmistatavaile põllusaadustele, nagu rasv, puu- ning juurvili jne., tahan vaid puudutada üht tähtsamat küsimust, mis üleriiklikus ulatuses on pannud kammitssasse meie vabakaubitsemise rukkitera ja jahusaadustega.

Meie kaupmeeskond põeb nii-kui-nii rasket kaubanduslikku kriisi. Teravilja kaitseadusega anti suur hoop ka veel teraviljakaubandusele. Kogu rukki kokkuost välismail kuulutati riigi monopoliiks ja seda sel ettekäändel, et muidu poleks võimalik põllumehele rukki eest maksa säärasest hinda, mis talle kindlustaks tootmiskulud, ja seda ilma, et oleks võetud vaevaks enesele selgitada, mis kujundab õieti meie sisemaa rukki hinnad, kas põllumehe tootmiskulu või välisturu hind.

Igale arusaajale on selge, et rukki hinna meie sisemaal määrab välisrukki hind. Sama maksab ka nisu kohta. On välismail rukis kallis, siis on ta kallis ka sisemaal. On välismail rukis odav, on ta odav ka sisemaal. Tähendab, oleks tulnud reguleerida välisturu hindu. Ja selleks on olemas üldtunnustatud ja lihtne abinõu — tollid.

Meil öeldakse, mis aitavad tollid, kui veskitel on palju hõlpsam suurtes partiides ja headel maksutingimustel osta välisrukkist. See väide on alusetu. Oleks ainult tarvitsenud rukkitolle korraldada sääraselt, et rukki puud välismaalt oleks tulnud 20 kuni 30 senti kallim kui sisemaal põllupidajale taheti maksa.

Kaubanduslik kasulikkus oleks määratud sel korral rukki kokkuostu suuna eeskätt kodumaa rukki kasuks ja alles siis, kui see oleks lõppenud, oleks asunud kallima välismaa rukki sisseveole.

See oleks olnud lihtsam ja hõlpsam rukkiprobleemi lahendamise moodus. Kuid selle asemel on nüüd korraldatud sunnikokkuost, mis käib üle kogu maa. Hävitatud on vabakaubitsemine, ära on lõigatud kaubateedelt rukki kokkuvool sinna, kuhu ta loomulikult kuuluks. Teatud kellaajal, teatud päeval on kontsessioneeritud kaupmees, vilja kokkuostja, sunnitud talupidajale linnadesse ja jaamadesse, asundustesse ja alevitesse lahkesti vastu ilmuma ja rukkist vastu võtma, tehes seda tihti lageda taeva all, vihma, pori ja külma käes.

Suured kapitalid paigutatakse järsku teravilja alla. Põllupidajad, kel muidu oma vilja müüjiga aega oleks olnud ja kes oma rukki alles hiljem oleksid ära toonud, on seotud nüüd teatud tähtpäevadega. Raha pannakse korruga välja, laod koormatakse üle, makstakse tulekindlustusrahasid ja tekitatakse asjatuid kulusid, ilma et see end rahvamajanduslikult tasuks. Põllupidajale oleks vaid tähtis olnud, et kuni järgmise löi-

kuseni temale normaalne rukki hind oleks kindlustatud.

Ostjaid oleks ta leidnud igal ajal ühegi raskuseta, sest vajab ju meie maa rohkem rukist kui ta produtseerib.

Teravilja kaitseseadus on aga ühtlasi avalikus arvamisest kutsunud välja kaupmeeskonna aadressil süüdistusi spekulatsioonis ja marodeerimises. Pärast sõjaaegade möödumist olid need süüdistused meie kaupmeeskonna aadressil juba ununud, sest turul valitses vabavõistlus. Ainult seal, kus riik oma käe majandusellu sirutab, võivad sarnased etteheited aset leida.

Ma kinnitan, et sel korral, kui teravilja kaitseseaduse nurjumine aset leiab, süüdlasiks ei osutu mitte need, kes selle seaduse on välja mõelnud ja maksma pannud, vaid süüdi on jällegi kaupmees.

Selle seaduse väljatöötamisel oleks vähemalt majandusringkondade, eriti Kaubandus-tööstuskoja ja viljakaupmeeste, arvamise pidanud ära kuulama. Võib-olla oleks see küsimus siis lihtsamini otsustatud ja selle keerulise rukkimonopoli asemel meil oleksid maksnud lihtsad tollid.

Möödamines puudutan veel üht tähtsat küsimust, mis on ühenduses rukkimonopoliga.

Rukki eest makstakse praegu põllupidajale ligi 300 senti puudast. Nisu aga maksab niisama palju. Ma küsin, mis mõte on siis edaspidi põllupidajal nisu kasvatada, kui ta rukki eest, mis meie maal paremini õnnestub, saab sama hinda? Selle rukki kaitseseadusega on nisu kasvatamine aetud ummikusse; ühes sellega aga ka meie nisupüülitööstus. See ala vajab uusi korraldusi, mis lahendatakse loodetavasti lihtsamal kujul kui seda tehti rukkimonopoliga.

Ütlen teile, minu härrad, et kõik küsimused on lihtsad, kui neid võetakse lihtsalt. On kord välisturu hind see, mis kujundab siseturul ainete hinna, siis tuleb välisturu hinda sisseveetavaile ainele reguleerida ja seda üldtunnustatud ja proovitud ja kõige lihtsamate abinõudega — see on tollidega.

Kui rukki kaitseseadus on ummikusse ajanud nisukasvatuse, hävitanud vabakaubitsemise rukki- ja nisuteradega, siis on tal veel suurem pahe selles, et ta teeb küsitavaks ka peekonsigade kasvatamise. Maksab rukkipuud 300 senti ja on peekonihinnad välismaadel, kuhu meie peekon veeetakse, võrdlemisi odavamad, siis ei tasu see end meie põllumeestele, sest sigu toidetakse välismaal rukkiga, mis on ligi 3 korda odavam meie omast.

Kuid ka sellest on osatud üle saada. Te lugesite lehtedest, et hiljuti võeti vastu nii-nimetatud peekonifond. Lubage, et nimetan seda „Si-

gade pensioni seaduseks“, sest sellest fondist makstakse iga peekonsea pealt, kellele on au ja õnn osaks saanud poliitiliste tapamajade kaudu Inglismaale pääseda, 2000 senti pensioniraha.

Kui ma olen julgenud põllumajandusele ja selle majanduspoliitilisele suunale, mis viimasel ajal teised meie rahvusmajanduslikud alad, olgu see kaubandus või tööstus, ähvardab varju jätta, kritiseerivalt suhtuda, siis olen seda teinud leides, et põllumajandus oksjonihäärmise all on kannatanud palju vähem kui kaubandus ja tööstus. Ka oleme näinud, et kui ikaldusaasta meie põllumeest tabab, siis ruttab riik talle appi; aga kui Jumal teda rohke viljasaagiga on õnnistanud, ka siis teeb riik sedasama, sest kuhu see vaene talumees oma rikkaliku saagi paneb?!

Kas kujutlete, kaupmehed ja töösturid, et ka meie tohiksime hädaldada, kui meid Jumalõnnistaks suurte raha ja kaupade tagavaradega? Võib-olla oleks õigem, et talumees ka midagi kõrvale paneks ja paari aasta vilja kas või enesele salve tagavaraks jäta, et ikalduse või mõne muu majandusliku äparduse korral ta ei vajaks abi riigikassast.

Samuti võin ma soovitada, et nii kaupmeeskond kui töösturid, kui juhtub, et nende käsi elus kord hästi käib, mis küll suure võistluse ja ränga maksukoorma juures on raskesti usutav, midagi paneksid kõrvale mustadeks päevadeks, ilma et väheseid teenistusi ühtsoodu äride laiendamiseks investeeriks.

Kuid eriti tähtis on, et kõik meie majandajad oleksid teadlikud selles, missuguse plaani ja kava järgi meil tulevikus mõeldakse majandada. Sellest oleneb majanduslik kalkulatsioon, millela ei pankur, ei tööstur ega kaupmees oska oma äri seada.

On tarvis, et ministrid (kahju, et nad olude sunnil küll tihti vahetuvad) püüaksid püstitada ja rajada üldise plaani meie majanduselu korralduseks ja kaitsesks. See on seda enam vajaline, et meie valitsused tihtipeale muutuvad ja meie majandusringkonnad ei tea, mis neid homme ootab. Kui üks majandusminister jõuab riiklike monopolideni, siis võib-olla järgmine viib meid ettevõtete sekvestreerimiseni või riigistamiseni.

On tarvis, et maksma pandaks niisugune kord, kus majandusringkondade esindajate arvami riigikogus tõsisemalt anvestataks. Kui palju on neid ettepanekuid, mis Kaubandus-tööstuskoja poolt on tehtud ja riigikogus seaduseks on saanud? — Neid on vahe! Aga kui mõni poliitiline rühm seab üles mõned majanduslikud nõudmised, siis on see nagu vahekohtuniku sundotsus.

Nii tehti ka teravilja kaitseseadus kahe poliitilise rühma nõudmisel.

Praegu on majandusministeeriumis päevakorral terve rida tähtsaid majanduslikke küsimusi. Loodan, et nende arutamisele kutsutakse vastavate majandusharude tegelasi, sest kes tunneks meie majanduselu paremini kui meie majandusringkonnad ise? Keda tuleb siin pidada kompetentsemaks, kas Kaubandus-tööstuskoda või mõnd poliitilist parteid? Ma arvan, et me oleme õigustatud end pidama Eesti rahva majanduse peajuks, keda meie seadusandjail siiski tõsisemalt tuleks arvestada.

Lõppeks oleks mul veel soovida, et avalik arvamine meie majanduselu küsimustele ja selle korraldamistele suhtuks soojemini. Härrad ajakirjanikud, see pole isamaaline tegu, kui saate mõne kaupmehe hävitada!

Meie elame kapitalistlikus riigikorras ja kui gi me mõningas oma võttes oma riigistamistega ja riiklikkude ettevõtetega sarnaneme Nõukogude Venele, jäävad meie pankur, kaupmees, tööstur ja laevnik siiski parimaiks riigikorra tugedeks, ja seda niikaua, kuni meil jääb püsima kapitalistlik kord.

Eesti laevade meeskondade normeerimise küsimus.

Mõne päeva eest ilmus ajalehtedes teade, et Meremeeste Liit on avaldanud valju protesti Laevaomanikkude Ühingu poolt omavaheliselt maksuma pandud uue meeskonna normi kohta Eesti laevades, kuna selle normi järgi meeskonda tööga üleliia koormatavat. Selle teate kohta palutakse meid Laevaomanikkude Ühingu ringkondadest teatada, et säärane järeldus sugugi paika ei pea.

Nimelt oli ajajooksul paljudes Eesti laevades kujunenud niisugune seisukord, et meeskonna arv osutus peaaegu kõigil teenistusjärgudel märksa suuremaks kui vastavas suuruses ja vanuses välismaa laevades. Samane nähtus järgnes sellest, et üleminekul purjelaevastikust aurulaevadele osalt üle kanti mõne meeskonna liigi kohta purjeka traditsioonid, osalt aga ka mõnede uute seaduste järgi loodi uued teenistusjärgud, ilma et enne selle aset täitnud järk liikvideerida. Kuna aga praegune erakordselt raske laevasõidu kriis, mis on kestnud juba üle aasta ja mille lõppu ei ole veel näha, kirjutab ette äärmist kokkuhoidu kõigis kuludes ja kuna Laevaomanikkude Ühingu ei soovinud minna palkade kärpimisele ja kuna Eesti meremehed ei ole halvemad töömehed kui välismaa omad, siis leiti loomulikuks sammuks,

et meil ajajooksul suureks paisunud personal viidaks välismaal üldiselt praktiseeritava normi juure. Nii ei võiks siin juttugi olla kurnamisest, vaid vastutulekust meremeestele, sest kui ei leita ühiselt abinõusid kulude kokkutõmbamisel, kus see on vähegi võimalik, siis tuleksid ka laevad seisma panna, mille tagajärjeks oleks laialdane tööpuudus meie laevaperes. Eesti laevaomanikud ja meremehed kõigil aladel on seni ühemeelselt olnud väljas Eesti kaubalaevastiku arenemise eest ning laevaomanikud on püüdnud meremeestele vastu tulla nii palju kui vähegi võimalik, mida tähendab kõige selgemini palkade kõrgendus käesoleval kevadel, vaatamata äärmiselt halvale laevasõidu konjunktuurile ja elamisindeksi langemisele. Seepärast tundub võõrastavana Meremeeste Liidu protest, eriti kui eeldada, et liit tahaks nagu seni olla valvel Eesti meremeeste ühise hea käekäigu eest, mis on ikkagi ainult siis võimalik, kui Eesti laev võib edukalt tegutseda võistluses välislaevaga. Ei ole ju Eesti laevaomanikul selles võistluses ainustki tuge, nagu näiteks tööstuses või põllumajanduses sisse- ja väljaveo tollid või muud soodustused, küll aga on kanda märksa suuremad kohustused maksude ja muudel aladel.

Piiritustööstuse küsimus

Kaubandus-tööstuskodas arutusel.

18. skp. pidasid Kaubandus-tööstuskoda II (suur- ja keskkaubandus) ja V (kesk- ja väike-tööstus) sektsioon ühiselt oma üldkoosoleku, millel muude pinevamate päevaküsimuste hulgas arutusele tuli

piiritustööstuse ja piiritusturu korraldamise küsimus.

Ettekandja, Kaubandus-tööstuskoda nõunik hra R. Berendsen, tutvustas koosolekut meie

kartulituru väljavaadete, millest selgus, et väljavaated välisturgude suhtes kaugeltki nii roosilised ei ole, nagu seda mõnes ajalehes kirjeldatakse. Kartulite eksport ei tööta tänavu mitte clavaks kujuneda, mispärast karta tuleb, et kartulite ülejäägist, millist käesoleval aastal 5 miljoni puuda peale võib arvata, osa raisku võib minna, kuna valitsus kavatseb kõigest 15—20 miljonit kraadi piiritust lasta põletada, mille peale pooltki sellest kartulitagavarast ära ei tarvitata. Kartulisaaigi ülejäägi raiskumine oleks aga suureks hoobiks meie rahvamajandusele, see paneks meie põllumehe raskesse seisukorda, aga ühes sellega halvaks ka meie kaubandust ja tööstust.

Kuna kartuli väljaveo peale võib vähe lootust panna, siis tuleb kartulisaaigi ülejääk tööstuslikuks otstarbeks, s. o. piirituse põletamiseks, ära tarvitada. Et valitsusel suured piirituse tagavarad olemas ja salapiirituse sissevoolu tagajärjel oma maa piirituse tarvitamine siseriigis langenud, siis tuleks hakata piiritust rohkem j o u a i n e n a kasutama. Tehniliseks otstarbeks müüdava kroonu piirituse hinda tuleks märksa alandada, kuna praegu töösturid kaebavad, et piiritus liialt kallis olevat. Ka joogiviina hinda tuleks alandada, mis kõige paremini mõjuks halva välismaa piirituse sissevedu takistavalt. Muidugi tuleb valitsusel suurt rõhku panna salapiirituse sisseveo vastu võitlemisele.

Edasi leiab kõneleja, et alkoholikaupade sa-

laveo vastu võitlemise konventsioon meie riigile seda kasu pole annud, mis temalt omal ajal loodeti, vastupidi on meie rahvamajandus selle konventsiooni läbi umbes 2 miljardit senti kahju saanud, mispärast tuleks selle konventsiooni muutmist nõuda.

Referendi ettepanekul võttis Koda ühel häälel järgmise resolutsiooni vastu:

„Kaubandus-tööstuskoja II ja V sektiooni ühine üldkoosolek, läbi arutades meie kartulituru, piiritustööstuse ja piiritusmüügi korralduse küsimuse, leiab:

1) et meie kartuli väljaveoks käesoleval aastal on äärmiselt piiratud väljavaated;

2) et kartulite ülejäägi otstarbekohaselt kasutamiseks tuleks valitsusel piiritustööstust soodustada ja piiritusturge laiendada.

Selleks tuleb:

a) praegust ebanormaalselt kõrget piirituse ja viina väljamüügi hinda alandada,

b) salapiirituse vastu võitlemist süvendada;

c) piirituse kodumaa jõuainena tarvitamiseks sunduslikuks teha;

d) piirituse väljavedu soodustada ja selleks vastavad tingimused luua.

Kuna riigikogu poolt 25. märtsil 1926. a. vastuvõetud alkoholikaupade salaveo vastu võitlemise konventsioon meie riigile ja rahvamajandusele kahjulikke tagajärgi on annud, tuleb valitsust paluda mainitud konventsiooni muutmiseks samme astuda.

Õunaturg Soomes.

Võrreldes eelmiste aastatega on tänavu Helsingi turule toodud Eesti õunad palju paremad olnud, mida muidugi tuleb seletada hea õunasaa-giga. Augustis ja septembri alul oli küll mõnel purjekal praakõunu, väikesi, täpilisi, nende hulgas suuremaid plekilisi, mis kastide avamisel väikemüügile välja valiti. Kuid säärast kaupa oli vähe ja seda müüdi mitte söögiõunteks, vaid praakkaubana keetmiseks odavamini. Meie arvates ei või väikemüügile seda sugugi pahaks panna. Kui õunad sortide ja hindade järgi on välja laotud, võib iga ostja valida, mis talle meeldib. On täitsa loomulik, et osa õunu pikaldase müümise juures rikki läheb ja et neid paremini säilinute hulgast peab välja noppima, ning ei ole patt, kui väikemüügil säärast kaupa praagina edasi müüakse, seda teeb Helsingis iga fruktikauplus, olgu siis, et mõnes peenemas poes praakkaupa ei ole välja pandud, vaid nõudjale seda leti alt näidatakse.

Käesoleva aasta õunahooaja alul oli müük õige vilets, sest Soomes oli hea saak, peaaegselt suveõunu, mis ruttu halvaks lähevad ning mida võimalikult kiiremini peab ära tarvitama. Eestist olid esimesed saadetised samuti suveõunad, kauba viletsa mineku tõttu viibisid mõned purjekad 4—6 nädalat Helsingi sadamas, enne kui laadungist lahti said. Loomulikult kogunes pikaldase müügi puhul praaki. Muuseas oli ka juhtumeid, et müügi Eesti laevadelt ka sääraseid õunu, mis pealt nähes olid puhtad ja ilusad, kuid hiljem selgus, et nad olid seest täitsa mädanenud. Varajaste õunasortidega juhtub seda sageli, kui õunad seisavad kinnises õhus.

Mis puutub en-gros-müükidesse, siis ei ole meie k. a. sügisel kuulnud ühtki kaebust alaväär-tusliku kauba kohta. Paari aasta eest oli küll 2 juhtumit, kus Eesti kontrollmargiga õunu oli ostetud partiiviisi kõiki kaste avamata ning hiljem selgus, et mõnes kastis oli teissugune kaup kui pidi

olema. Need olid aga üksikud juhtumid, mis ka eksituse tõttu võisid sündida. Käesoleval aastal ei ole igatahes ühtki arusaamatust suurmuügittehinguks kuulda olnud ega ole ka põhjust arvata, et soome kaupmehed oleksid vaikinud, kui neile oleks kinnistes kastides müüdüd alavaartuslikku kaupa. Harilikult sääraseil juhtumeil helistatakse kohe saatkonda ning juhitakse tähelepanu asjaolule.

Mis meie õunaekspordi korralduseks tähtis oleks, s. o. — õunte ettevaatlik puust maha võtmine ja hoolas pakkimine. Mahakukkunud õunu ei tohiks mahavõetega ühte kasti panna, sest langenud õunal on märk küljes ja ta ei säili kaua.

Ka õunte suuruse suhtes peaks katsuma ühtlaseimat valikut läbi viia, siis oleks võimalik paremat hinda saada. Administratiivmäärustega on siin vaevalt midagi ära teha, ainult rahva arusaamine oma huvidest suudab ajajooksul tuua parandust, kuid siiski tuleks kontrollametnikel võimaluse puhul nõudlikum olla. Võrreldes iseseisvuse alg-aastatega on meie õunaekspordi korraldus igatahes palju paranenud. Toodi ju alul meie õunu turule petrooleumivaatides, mõnikord kopitanud õlgedesse pakitult või lihtsalt purjeka põrandal, nagu kartuleid. Praegune seisukord on igatahes suur edusamm võrreldes sellega, mis oli varem.

Kaubandus-tööstuskoja teateid.

Kaubandus-tööstuskoja liikmete koosolek

19. oktoobril 1930. a. Börsi-saalis.

Koosolekust võtab osa umbes 150 majandustegelast, nende hulgas rohkesti majandusministeeriumi kõrgemaid ametnikke.

Kell 10.35 avab Kaubandus-tööstuskoja nõukogu esimees hr. J o a k i m P u h k koosoleku lühikese sissejuhatuskõnega, milles märgib, et viimasel ajal on majanduslikus elus saanud tunduvas tendentses, mis ähvardavad meie majanduslikku tegevust mitmel alal viia ummikusse. See asjaolu sunnib majanduslikul alal tegutsevaid inimesi võtma tõsiselt päevakorrale mitmegi põleva majandusliku probleemi. Ühtlasi tuleksid kaalumisele mõnesugused kavatsused majanduslikul alal, mis praegu on teoksil majandusministeeriumis ja mille kohta on huvitav kuulda laiemate majanduslike ringkondade arvamisi ning seisukohti. Ta teeb koosolekule ettepaneku asuda presiidiumi valimisele. Koosoleku juhatajaks valitakse hr. Joh. Kuk, abideks — hr. A. Miller ja O. Zimmermann. Sekretäriks valitakse hr. Joh. Loosberg ja abiks V. Klaasen.

Koosoleku juhataja hr. J. K u k k tänab koosolekut ülesnäidatud usalduse eest ja juhib tähelepanu päevakorras leiduvaile tähtsatele küsimustele, kutsudes üles tõsisele tööle. Annab sõna 1. referendile, Koja esimehele hr. Leo Sepale.

Hra L. Sepp kannab ette referaadi:

„Meie majanduskriisi põhjused.“

Hr. L. Sepp annab oma referaadis pikema ülevaate põhjustest, mis kogu maailmas on kutsunud välja majandusliku kriisi.

Ta tähendab, et meie majanduselu areng on liikunud selles suunas, nagu see oli näha ette. Kriis süveneb, kaubahinnad langevad, rahva ostujõud väheneb. Töötute arv kasvab. Siin peab leidma abinõusid. Kogu maailmas otsitakse neid. Isegi säärane vabakaubanduse maa, nagu Inglismaa, on hakanud otsima kaitset oma majandusele tollide näol. Euroopas on 7 miljonit töötut ja see teeb seisukorra veelgi raskemaks. Kuid kriisi edasikestmine võib tekitada tõsiseid raskusi ka meil. Meie kapitalivaesus teeb selle kandmise veelgi raskemaks. Hindade langemine sunnib produtseerima odavamalt. Peame oma nõudmisi piirama vähema teenistuse kohaselt. Seni ei ole meil veel võetud ette palkade vähendamist, kuid pisut võorastav on kuulda hääli riigikogus palkade suurendamise sihis. Meie pankade ja kaubandusettevõtete organisatsioonid on paisunud liig laiaks võrreldes eelsõjaajaga. 25 prots. kokkutõmbamine vabastaks 7—8 milj. kr. talituskapitali. Siiski ei või meie laskuda pessimismi. Peame leidma pääsetee. Kõneleja seab teatud mõtte eeskujuks Saksamaa, kel puudub täielikult oma kapital, on vaid töö, ja sellega on jõutud edasi. Väljavedu on kasvanud samal ajal, kui näiteks Inglismaal see langeb. Ka meil on kapitalipuudus.

Meil on veel alasid, kus siseturg on täieliselt kasutamata. See tuleb ära kasutada. Kus aga

leidub paralleelseid ettevõtteid, nii et meie turg neile osutub kitsaks, tuleb koondada. Väliskapitalile, mis tuleb meile oma riisikol, tuleb valmistada soodsamat pinda töötamiseks. Riiklikest välislaenudest tuleb hoiduda, kuna me neid ei suuda renteerivalt mahutada.

Kui kriis meil tundub ehk eriti raskena, siis mitte seepärast, et meil need põhjused oleksid sügavamad või hindade langus suurem kui mujal. Oleme rahvamajanduselt nõrk ja vaene maa, võrreldes teistega, seepärast tundubki meil kriis raskemana. Ette on näha kogu maailmas veelgi suurem hindade langus. Ka meie peame olema valmistatud ette selleks, et meie eksportkaubad hinnas langevad. Meie tähtsamad väljaveoained — või, munad, peekon — on välismaal õieti luksusained. Kriisi süvenedes minnakse seal odavama toiduaine peale üle ja meie eksportkaupade hinnad langevad veelgi, mille tagajärjel meie raskused suurenevad. Tuleb püüda tootmist teha veelgi odavamaks, peame tööstust ratsionaliseerima, ettevõtete arvu kokku tõmbama, see on paratamatult vajaline. Referent esitab resolutsioonid:

„1. Ette on näha kogu maailmamajanduses edasikestvat ja veelgi süvenevat kriisi, kaubahindade langemist ja ostujõu vähenemist.

2. Kuna ühelt poolt hindade langemine on seni olnud kõige suurem nende ainete alal, mida meie ise ei produtseeri, vaid veame sisse (suhkur, nisu, kumm, puuvill jne.), ja teiselt poolt meie oma majandusalasid tollide ja monopolide kaudu välisvõistluse eest on tunduvalt kaitstud, siis on üldine majanduskriis Eestit seni veel võrdlemisi vähe tabanud.

3. Edasikestva majanduskriisi juures on karta, et see meie rahvamajandust kui mitte otsekohe, siis vähemalt kaudselt (välismaade ostujõu vähenemine, tollide tõstmine, üleminek odavamaile tarbeainetele, nagu või asemel margariin, jne.) hakkab mõjutama suuremal määral kui seni.

4. Rahvamajanduse elujõulisus oleneb lähemas tulevikus asjaolust, kuivõrra ja kui kiiresti me suudame viia läbi äärmise kokkuhoiu ja ettevaatliku tegutsemise ärielus, tootmiskulude vähendamise, ratsionaalsemate töömeetodite tarvitusele võtmise ja kokkutõmbamise meie läbikäikudele ja tarvidustele mittevastavate pangandus- ja kaubandusettevõtete alal.

5. Rahvamajanduse elustamiseks tuleb kõigiti toetada, kaitsta ja välja arendada tootvaid alu, kus siseturg pole veel täiesti ära kasutatud, ja luua soodsaid eeltingimusi eraväliskapitali juurevooluks.“

Teiseks esineb referaadiga „Majanduskriisi põhjustest kaubanduses“ Koja nõukogu esimees

J. Puhk, kes näitab pikemas kõnes, kuivõrra ekslikku majanduspoliitikat meil aetakse, soodustades põllumajandust teiste majanduslike alade arvel. Hra Puhki kõne toome ära meie ajakirjas täieliselt teisel kohal. — Oma kõne lõpul esitab referent resolutsioonid:

„1. Majandusliku elu arenemise tähtsaimaks eeltingimuseks on stabiilne, sirgejooneline ja selge majanduspoliitika, mis ei tohi oleneda juhuslikest võtetest, vaid üldise majandusliku olukorra vajadustest võrsunud pikaajalisest tegevuse kavast.

2. Riigi majanduspoliitika ei tohi olla ühekülgne ega soodustada mõningaid üksikuid majandusalasid teiste hooletusse jätmisega või koguni teiste kahjuks, sest see takistab majandusliku elu üldist arenemist, nõrgendab võistlusvõimet majanduslikus tegevuses ja halvab eriti kaubanduslikku tegutsemist, mida ei saa võistluse vabandusega endale ettegi kujutada.

3. Kaubandust ja tööstust reguleerivate seaduste ja määruste väljaandmisel kui ka teiste majanduslikku elu käsitlevate korralduste loomisel tuleks rohkem kui seni võtta arvesse majanduslike ringkondade ja organisatsioonide arvamisi ja sooviavaldusi.

4. Monopolide ja litsentside süsteemid on vabakaubitsemisele eriti kahjulikud, kisuivad majandusliku tegutsemise loomulikelt radadelt kunstlikele teedele ja halvavad üldise majanduslikku ettevõtlikkust.“

Kolmandaks referendiks on hr. K. Mauritz, kes kõneleb kriisi põhjustest tööstuses, millest näeb väljapääsu vaid äärmises kokkuhoius, väsimatus töös ja tööstuse ratsionaliseerimises. Ta ütleb muuseas: Kriis annab end järjest rohkem tunda, hinnad langevad hoogsasti. Metsaväljavedu ei ole, paberi väljavedu väheneb samuti. Tekstiilalal on võistlus äärmiselt suur. Puutööstus (Luther) on tootmist 15% vähendanud. Mis see meie kaubabilansis tähendab, on igaühele selge. Tööpuudus kasvab järjest. Koondatakse ametnike arvu, vallandatakse õpetajaid. Mis teha? Otsitakse teid ja väljapääsu, kuid asjata. Tööliskond on suhtunud raskustele arusaamisega ega ole nõudnud palga kõrgendust. Kõneleja ei näe raskustest pääsmiseks teist teed kui selle, et tuleb töötada veelgi intensiivsemalt kui seni ja mitte enam teha uusi investeerimisi tööstusaladel, mis nõudmisi juba küllaldaselt suudavad rahuldada. Esitab resolutsioonid:

„1. Tuleb hoiduda kapitali investeerimisest uutesse tööstuslikesse ja kaubanduslikesse ettevõttesse aladel, milles ettevõtted olemas, mis tarvidusi täiel määral juba rahuldavad.

2. Silmas pidades elumajade vähest rentabiliteeti linnades ja alevs tuleb maa ja linna omavalitsustel hoiduda alevike tekkimise ja kasvamise soodustamisest laenude abil.

3. Arvestades haritlaste üleproduktsooni tuleb noorsoole, eriti maalt pärit olevale, selgitada raskusi, milledega on seotud kohasaamine ärides ja asutistes, et nad elukutse valikule asuksid suurema ettevaatuse ja kaalutlusega.“

Avatakse läbirääkimised. Esimesena võtab sõna kindral Laidoner. Et leida teed väljapääsuks raskustest, selleks tuleb enne jõuda selgusele, milles oleme teinud vigu. Oleme loonud ettevõtteid ühegi kalkulatsioonita; kaubanduse ja tööstuse alal oleme laiatunud rohkem kui ühelgi teisel alal. Tulevikus on vaja põhjalikumalt kalkuleerida, kas on turgu, enne kui ettevõtte luuakse. Meil tungib rahvas linnadesse, ütleb kõneleja, kuna linnael tundub kergemana. Kokkutõmbamine peab algama linnast.

E. Rosenvald. Meil on rohkesti haritud proletariaati, poolharitlasi, kes ei sünni õieti ei linna ega maale. Soovitab kaupmeestele ja tööstureile üksmeelt ja leppimist ka põllumajandusega, kuna need alad vastastikku üksteist vajavad.

E. Masik. Tootmiskulu tuleb vähendada. Tuleb tõmmata kokku, ratsionaliseerida ka tööstust, mitte üksnes panku ja ärisid. Ka laevandus on raskustes — tema läbikäik on 1 miljard aastas ja annab tööd 3000 inimesele — kuid tal puudub seesugune toetus nagu tööstusel on kaitsetollid.

Ins. Lorents. Raskuste põhjuseks on turgude puudus. Paljudes maades kestavad rahutused edasi ega näi lõpvat nii pea. Sisemised põhjused on — kõrged maksud ja üldse rasked tingimused meie ettevõttele. Luksusasjade tolli tuleks tõsta, neid võiks produtseerida kodumaal.

J. Karu. Meie tööstus kannab hooajatööstuse iseloomu. Töökaitse korraldused on suureks takistuseks, eriti ületunnitöö määrad. Esitab rea näiteid meie riigielu varjukülgedest ja viljakust majanduspoliitikast.

A. Tõnisson. Majandustegelaste arvamisid on sageli pinnapealsed. Mitte igakord pole õige tööstust tollidega kaitsta, peab enne selgitama, kas sel on pinda.

R. Treufeldt. Kesk- ja väiketööstus on lõõnud läbi. Kõneleb raskustest, mida tööstusele valmistavad sotsiaalkindlustus ja töökaitse.

Kabal. Ei suuda meie kaitsta tollidega tööstusi, mis omal ajal on loodud suure Vene riigi jaoks. Nüüd on see turg langenud ära.

A. Kink. Tähtis osa tööstussaaduste odavamaks tegemises on jõu küsimusel. Omavalitsus-

sed on jõujaamad teinud oma sissetulekuallikaiks, selle all kannatab tööstus.

J. Taklaja. Oleneme maailmamajanduse seisukorrast. Peame jõudma selgusele, milles raskused seisavad, siis selgub ka suund, kuidas pääseda neist. Selgitab etteheiteid, mis tehtud ajakirjandusele, nagu see ei oleks küllalt heatahtlik kaubandusele ja tööstusele. See on aga eksitus. Kui ilmuvad ajakirjanduses mõnikord üksikud artiklid, mis on vaenulised tööstusele või kaubandusele, siis on need avaldatud poliitiliste tegelaste poolt ja täie nime all, nii et siin ei saa süüdistada ajakirjandust.

J. Puhk oma lõppsõnas tähendab veel, et meil on suuri summasid antud välja paljude põlütööriistade peale, mis alles aastakümnete jooksul endid tasuvad. Leiab, et tänu tollikaitsele on meil trikotaažitööstus, samuti kohvrite jne. tööstus, hakanud arenema. Toob rea näiteid, kus võiksime veel sisemaaturgu tarvitades oma tööstust arendada. Selgitab edasi metallitööstuse võimatut seisukorda, kuna tooraine toll, mida vajab see tööstus, on sama kõrge või kõrgemgi kui sellest ainest valmistatud kaubad. Nii ei saa meil metallitööstus areneda ega tegutseda, vaid peab paratamatult hukkuma.

Edasi ütleb hr. Puhk, et kaupmehele ei tee nii suurt muret tollide tõstmise iseenesest kui see asjaolu, et tollimuutused paiskavad segi ta kalkulatsioonid. Monopolide kohta tähendab kõneleja, et ei saa neid pooldada, vaid kaubanduses peab jääma vaba võistlus vabal turul.

L. Sepp tähendab, et üksikute toorainete hinnad näivad olevat langenud oma viimse piirini, kuid valmissaaduste hinnad võivad veelgi langeda. Esineb ettepanekuga valida redaktsioonikomisjon, kes redigeeriks lõplikult resolutsioonid.

Redaktsioonikomisjoni valitakse hr. hr. J. Laidoner, J. Reinthal, P. Luksep, K. Mikita, R. Treufeldt ja E. Masik.

Koosoleku juhataja kuulutab vaheaja 1 tunniks.

Pärast lõunavaheaega jätkub koosolek kell 15.20. Sõna saab Koja sündik hr. M. Pung, kes kannab ette referaadi „Maksukoormatus ja maksupoliitika“. Ta ütleb: Riigi eelarve kuludest tuleb 65% katta maksudega. Meie rahva üldine sissetulek on 300 milj. kr. Naaberriiiges on aga kodaniku maksuvõime hoopis suurem. Meil maksab iga üksik kodanik aastas 40 kr. Mujal on see maks kaugelt vähem. Põhja-Ameerikas võetakse kodaniku sissetulekust 10% maksudeks, meil aga 15%. Meie seisukord võrreldes teistega on tunduvalt raskem.

Meie majanduselu elab üle rasket kriisi. Loomulik oleks, et peaksime hakkama mõtlema mak-

sude vähendamisele. Selleks ei ole aga palju lootsi. Vähemalt peaksime püüdma, et maksukoormatus ei suureneks. Kõrged maksud on riike ja rahvaid viinud kokkuvarisemiseni. Näiteid aja-loost selleks on küllalt.

Maksupoliitikas on meil väga isesugused vaated. On öieti kaks domineerivat teooriat: üks seisab selles, et makse võetakse riigi tarviduste kohaselt, teine on see — kui suurt maksukoormat rahvas välja kannatab. Seda viimast ei ole meil kahjuks peetud silmas.

Nüüd tekib küsimus, kas praegu teoksil olev maksureform ei too rahvale kaela uusi makse lisaks senistele. Kõneleja peatub lähemalt läbikäigumaksu juures. Kardetakse, et tuleb uus maks ja et senised jäävad alles. Siis saaksime kolm läbikäigumaksu: maks tempelmargidelt, puhaskasumaks ja uus läbikäigumaks. Uus maksukoormatus tabaks niihästi kaupmeeskonda kui tarvitajatki. Kas ta on tarviline? Läbikäigumaks on mitmes riigis. Kõik oleneb prots. suurusest. Tulemusi on võimatu ennustada. Välislaenu praktika on näidanud, et kõige rohkem tulu riigile annab läbikäigumaks. Suurem osa eelarvest kaetakse just sellest maksust. Loomulikult ta koormab majanduselu. Ja seetõttu peaks kaupmeeskond olema valvel.

Milline oleks ideaalne maksustamise viis? Ühist maksu ei ole veel leitud. Peaksid jääma senised maksud, muidugi ümberkorraldatult. Progressiivne maksustamine, mida meil harrastatakse välismaa eeskujul, annab negatiivseid tagajärgi. Ta takistab omakapitali kogumist. Nii tulumaksu ülearu kõrged normid, mille järgi võetakse kuni $\frac{1}{4}$ sissetulekust, viivad ainult laostumiseni.

Maksude korraldamisel peab pidama silmas ikka mingisuguseid põhimõtteid. Ka monopolisüsteemiga makse võtta ei ole õige. Seda võiks teha igasuguste monopolideta lihtsal teel, kõrgendada aktsiisi — ja tagajärg oleks saavutatud. On juba läbi proovitud igasugused maksustamise viisid. Ei ole tarvis mõelda välja uusi kombinatsioone.

Referent esitab vastuvõtmiseks järgmised resolutsioonid:

„1. Meie maksude koormatus, eriti otsemaksude alal, on niivõrra suur, et see kapitali kogunemist ei võimalda ja ettevõtlikkust halvab, mille-ta aga majandusliku elu arenemine ei ole võimalik; seepärast tuleb maksukoormatuse tõstmisest tõsiselt hoiduda.

2. Maksustamise lähtekohaks tuleb võtta mitte ainult riiklik tarvidus kulude tegemiseks, vaid vähemalt samal määral ka äritegurite ma-
janduslik kandejõud.

3. Maksustamise poliitika ülesandeks on:

a) maksustamise seadused töötada ümber ja kodifitseerida;

b) maksustamist teostada õiglasemalt ja maksvaid seadusi vastavalt muuta;

c) loobuda maksustamise kavatsustest, mis majanduslikule elule teevad üleliigseid takistusi ja selle juures ei anna nimetamisväärseid finants-tagajärgi;

d) loobuda maksustamise kavadest, mille teostamine nõuab suuri kulusid, kuna võimalus on neidsamu tagajärgi saavutada juba olemasolevate seaduslike abinõude varal.“

Järgmiseks referendiks on vann. adv. hr. A. K a n n, kes refereerib „maksuvõtmise korda ja maksuprotsessi“. Ta selgitab maksustamise te-
gelikku käiku.

On ammugi kõneldud maksuaparaadi ümberkorraldamisest, et teha lõpp bürokratismile. Praegune kord ei kõlba. Ametnikud on puudulikult valmistatud ette. Kõneleja pooldab ka maksukohtu asutamist. Milles seisab see? See võiks olla rahukogu või erikohus. Küsimus on vaid selles, kumb on painduvam. Maksukohtus peaks olema ka maksumaksjate esindaja, kes tunneb ka vähemaid puudusi maksustamise alal.

Järgneb rida sõnavõtmisi Koja liikmete poolt, milles mõistetakse ühemeelselt hukka praegune maksuvõtmise kord, maksude jagamine kodanike vahel. Pikemalt peatub selle juures adv. T a n n e b a u m, kes selgitab maksuvõtmise ja maksuprotsessi põhimõtteid välismaal ja meil sel alal valitsevaid puudusi. On lõpmatu tähtis finantskohtu ellukutumine. Kuuldavasti on valitsuse kavatsuste kohaselt tulevikus nähtud ette järgmised instantsid maksuküsimuste lahendamisel: maksuamet, maksukohus ja riigikohus. Kuivõrra kompetentne on maksukohtu tegevus, kust ei võimaldata osavõttu maksumaksjate esindusel kaasotsustajana, see on küsitav. See kohus muutuks mitte rippumatuks kohtuks, nagu põhiseadus seda nõuab, vaid mingiks ministeeriumi komisjoniks. Maksureform peaks enne olema kaalutud läbi majand.-organisatsioonide poolt. Mis puutub kohtu koosseisu, siis võiks võtta eeskujuks Saksa oma, kus on kaks juristi ja kolm majandusringkondade esindajat.

P u h k: Kui omal ajal tõstsin üles läbikäigumaksu küsimuse, siis teadmisel, et see koormab vähem meie kaubandust ja tööstust. Seda tegin maksusüsteemi ja maksude viisi lihtsustamise mõttes. Meil maksab terve rida makse, milles kaupmees enam end ei tunne kodus. Meie peame enne, kui avame äri, lunastama äritunnistuse, peame maksma põhiärimaksu, peale selle tuleb tasuda lisaärimaks, puhaskasu- või läbikäigu-

maks, tempelmaks, liikumata varanduste maks, siis veel terve rida teisi makse, pärandusmaks jne. Me ei leia endid enam selles maksude labürindis. Igal pool on seatud üles püüinised. Ja kui keegi neist ülespandud mõrdadest leiab läbipääsu, siis on see õnn.

Nende küsimuste lihtsustamiseks tõstsingi üles läbikäigumaksu küsimuse. Kuid nüüd taetakse sel teel uusi makse juure panna. Võiks küsida, kas oleks selle kava järgi äridel ka maksustamise mõttes loota kergendusi. Olen arvamises, et see on võimalik, sest minu kava järgi tuleb kõik ettevõtted maksustada, olgu need kasu taotlevad või mitte, nagu ühistegevus ja riiklikud ettevõtted.

Minu kava järgi kuuluksid maksustamisele kõik ettevõtted, mis äritehinguid sooritavad, olgu need tarvitajate-ühingud, kes oma kasu maksavad tagasi tarvitajatele, või riiklikud metsaärid (riik töötab üles 20 prots. kogu metsamassist) või vangimajade töökojad.

Kõik ettevõtted vajavad riigi korraldusi ja riigi kaitset ega lähe see riigile korda, kas keegi maksu saab või mitte. Kui keegi ei oska kaubelda, aga siiski sooritab kaubanduslikke läbikäike, peab ta ka riigi heaks maksma. Selles mõttes tuleks käsitleda läbikäigumaksu korraldust. See maks tuleb jagada kõigi ettevõtete vahel, mistõttu üksikud ettevõtted ka vähem maksaksid, kuna ka need, kes oma bilansis näitavad kahju, läbikäigumaksu alla käiksid ja üldisest maksukoormast osa võtaksid.

Tollipoliitika

üle kõneleb Kaubandus-tööstuskoja dir. M. H u r t. Ta kannab ette ministeeriumi erikomisjonis teisel lugemisel vastuvõetud tollitariifi, näidates ära vahed endiste ja kavatsetavate tollimäärade vahel ja selgitades põhimõtteid, mis alusel muudatused ette võetud. Oma ettekande lõpul esitab referent resolutsioonid:

„1. Meie tollipoliitika tuleb rajada järgmistele põhimõtetele:

a) soodustada ja kaitsta normaalsele alusele rajatud kodumaa tööstust;

b) ära hoides tarbeaimete liigset kallinemist võimaldada kaupmeeskonnale seista kaupade muretsemiseks tarvitajaskonna teenistuses.

2. Kodumaa tööstuse soodustamiseks ja ta võistlusvõimeliseks muutmiseks tuleb tööstusele vajaline toormaterjal lasta sisse tollivabalt või minimaalse tolliga.

3. Tollikaitset kodumaa tööstusele tuleb anda neil aladel, millised suudavad rahuldada kohaliku turu nõudmist, kusjuures tollikaitse kõrguse määr

tuleb teha olenevaks tingimustest, millistes tegutseb kaitset vajav tööstusala.

4. Välismaa dumpingute vastu võitlemiseks tuleks valitsusele võimaldada tarbekorral, kui välismaa dumping meie tööstusele ähvardab muuta kardetavaks, tollide abil rutulises korras astuda selleks vastavaid samme.“

Kaasreferent R. M a i m ütleb, et meil ei ole tollipoliitikat. On vaid hüplemine siia-tänna. Oleme harjunud välismaa kaubaga. Siin tuleb ette kurioosumeid. Kui pakutakse kodumaa kaupa, ei ole usku sellesse, ei lähe. Tööstus üksi on annud riigile 4 milj. krooni, põllumajandus samal ajal 700 tuhat krooni. Tollipoliitikaga aidatakse kaasa tööstuse arengule, kuid see ei tohi olla suunitud sinna, et tööstust hävitada. Välismaa võistlus dumping-hindadega teeb seda.

R. M a i m u kõne toome ära „K.-t.-koja Teatajas“ täieliselt.

Sõna võtavad veel mitmed Koja liikmed ja majandustegelased.

M ä n n i k, „Looduse“ direktor, selgitab trükitööstuse seisukorda tollide suhtes. Ta ei pea soovitavaks tollikaitset paberitööstusele. 200 töölise töö kindlustamiseks tehakse raskeks 2000 töölise seisukord, kes leiavad teenistust trükitööstuses. Peab vajaliseks Berni konventsiooni kaotamise.

B e r e n d s e n, Koja nõunik: Kodumaa töösturid peaksid hakkama tarvitajaskonda ümber kasvatama ja looma usu kodumaa kauba väärtesse. Tollikaitset ei saa eitada, kuid ta peab olema stabiilne. Keelutolle ei saaks soovitada milgi tingimusel.

R a u d, põlevkivitööstuse dir.: Kuna kogu maailm on haaranud kinni tollidest, kui hädaabinõudest, ehitades kõrgeid tollimüüre, siis ei saa Eesti kahjuks teisiti. Kuid tollipoliitikat tuleb käsitleda suure ettevaatusega.

K a b a l: Ei saa kodumaa kaupa osta ja tarvitada ainult patriotismi pärast. Põhaks küsida tööstureilt, mis on nende omahind, ja selgitama nende teenistuse. Mõttetu ongi hoida kunstlikult püsti riidevabrikuid, millest tegutseb $\frac{1}{3}$ ja $\frac{2}{3}$ seisab. Lõpuks peaks saama ka selguse sellesse eba-loomulikkude olukorda. Kaupmeeskonnal puudub võimalus teha kalkulatsioone.

L i m b e r g: Meil Eestis on 8 suurettevõtet tekstiili alal, peale selle hulk vähemaid maal. Tollide tõstmise silmapilgust on üks Sindi vabrik valmistanud üle 200 uue mustri. Kaupmeeskond ei ole igakord talitanud kuigi isamaaliselt, kui nad kodumaa vabrikute 100-miljonilise krediidiga teevad konkurentsi krediidiusaldajatele, tuues sisse välismaa kaupa.

V. P r i i: Valitsusel on teatud tollipoliitika.

1924. a. tõsteti tolli luksusaineilt, kuid nüüd on kavatsus neilt aineilt tolli alandada, nagu selgus referendi ettekandest. Nähtavasti valitsus iga 3 — 4 aasta järele muudab oma tollipoliitikat. Meil ei osata vääriiselt kaitsta oma tööstust.

S e p p, „Eko“ direktor: On ju lihtne võtta kätte ja lõhkuda maha tollimüürid, saame odavat kaupa, kuid mis hakkab siis peale meie rahvas, tööliskond? Seda me siiski teha ei või. Juba praegustegi tollide juures ähvardab välsmaa dumping hävitada meie tööstuse. Kõneleja toob rea huvitavaid näiteid, kuidas rahvas suhtub kodumaa saadustele. Ta on olnud pealtnägijaks, kuidas kaupluses on valitud klaaspurki. On ainult Eesti kaup. 40 sendiga ei kõlba see. Aga sama purgi 65 senti eest S o o m e kauba nime all võib kohe pakkida paberisse. Ja nii teebki Eesti kaup iseendale konkurentsi.

Kuna aeg juba on hiline, lõpevad läbirääkimised ja asutakse esitatud resolutsioonide hääletamisele, mis redaktsioonikomisjoni poolt juba on läbi vaadatud.

Ühel häälel võetakse vastu järgmised teesid:

Majanduskriisi põhjuste selgitamise ja korraldamise küsimuses:

1. Ette on näha kogu maailmajanduses edasikestvaid ja veelgi süvenevat kriisi, kaubahindade langemist ja ostujõu vähenemist.

2. Kuna ühelt poolt hindade langemine on seni olnud kõige suuremas ulatuses nende ainete alal, mida me ise ei produtseeri, vaid veame sisse (suhkur, nisu, kumm, puuvill jne.), ja teiselt poolt meie oma majandusalasid tollide ja monopolide kaudu välisvõistluse eest tunduvalt on kaitstud, siis on üldine majanduskriis Eestit seni veel võrdlemisi vähe tabanud.

3. Edasikestva majanduskriisi juures on karta, et see meie rahvamajandust, kui mitte otsekohe, siis vähemalt kaudselt (välismaade ostujõu vähenemine, tollide tõstmine, üleminek odavamale tarbeaineile, nagu või asemel margariin, jne.), hakkab mõjutama suuremal määral kui seni.

4. Rahvamajanduse elujõulisus on olevat lähemas tulevikus asjaolust, kuivõrra ja kui kiiresti me suudame viia läbi äärmise kokkuhoiu ja ettevaatliku tegutsemise ärielus, tootmiskulude vähendamise, ratsionaalsemate töömeetodite tarvitusele võtmise ja kokkutõmbamise meie läbikäikudele ning tarvidustele mitte vastavate pangandus- ja kaubandusettevõtete alal.

5. Tollikaitse peab võimaldama tootvaid majandusharudel kasutada ära oma turu mahutavust, ei tohi aga selle juures tekitada majandusalade arengu seisakut, vaid paralleelselt tuleks võtta tarvitusele abinõusid tootmiskulude ja saaduste

hindade järkjärguliseks vähendamiseks kooskõlas üldiste hindade kujunemisega välisurgudel.

6. Võttes arvesse maailmaturu depressiooni tagajärjel äärmist tootmiskulude kokkusurumise vajadust tööstuses tuleb pöörda erilist tähelepanu odava jõu muretsemisele.

Selleks on tarvis:

a) ülemaalisteks jõustamiseks seada kokku kindel kava ja selle järgi juhtida tulevast elektrofitseerimist,

b) töötada välja ja panna maksma vee ja teiste jõuallikate kasutamise ja elektrivoolu juhtimise seadus,

d) kuna linnades ja alevikes, kuhu on koondatud suurem osa tööstusest, omavalitsuste asutustel on elektriga varustamisel tegelikult monopol, tuleb neil asuda elektri-tariifide süsteemi muutmisele nõnda, et elekter oma hinnalt ei oleks maksustamisabinõuks, nagu seni, vaid abinõuks ja virgutajaks tööstusele.

7. Sotsiaalseadused tuleb võtta revideerimisele, et neid kohaldada meie majandusalade kandejõule ja kindlustada suuremat kontrolli vastavate maksude maksjaile sotsiaalsummade käsitlemisel, eriti haigekassades. Igal juhtumil tuleb tunnistada lubamatuks praegu maksvate sotsiaalseaduste laiendamise tõlgitsemise ja käsitlemise tööinspektsiooni poolt, eriti väike- ja kesktööstuse suhtes.

8. Rahvamajanduse elustamiseks tuleb kõigiti toetada, kaitsta ja arendada välja tootvaid alasid, milles siseturg veel täiesti pole ära kasutatud või kus on loomulikud alused edukaks võistluseks välisurgudel, ja luua soodsaid eeltingimusi era-väliskapitali juurevooluks. Seejuures tuleb hoiduda kapitali investeerimisest utesse tööstuslikesse ja kaubanduslikesse ettevõtteisse aladel, millel ettevõtted olemas, mis tarvidusi täiel määral juba rahuldavad, kui see investeerimine ei sünni tootmiskulude vähendamise sihiga.

9. Pidades silmas elumajade vähest rentabiliteeti linnades ja alevikes tuleb maa- ja linnaomavalitsustel hoiduda alevike tekkimise ja kasvamise soodustamisest laenude abil.

10. Arvestades haritlaste üleproduktiooni, tuleb noorsoole, eriti maalt pärit olevale, selgitada raskusi, millega on seotud kohasaamine linnade ärides ja asutistes, et nad elukutse valikule asuksid suurema ettevaatuse ja kaalutlusega.

11. Majandusliku elu arenemise tähtsaimaks eeltingimuseks on stabiilne, sirgjooneline ja selge majanduspoliitika, mis ei tohi oleneda juhuslikest võtetest, vaid üldise majandusliku olukorra vajadustest võrsunud pikaajalise tegevuse kavast.

12. Riigi majanduspoliitika ei tohi olla ühekülgne ega soodustada mõningaid üksikuid ma-

jandusalasid teiste hooletusse jätmisega või koguni teiste kahjuks, sest see takistab majandusliku elu ühtlast arenemist.

13. Kaubandust ja tööstust reguleerivate seaduste ja määruste väljaandmisel kui ka teiste majanduslikku elu käsitlevate korralduste loomisel tuleks rohkem kui seni võtta arvesse majanduslike ringkondade ning organisatsioonide arvamisi ning sooviavaldusi.

Maksude küsimuses:

14. Meie maksukoormatus, eriti otsemaksude alal, on niivõrra suur, et see ei võimalda kapitali kogunemist ja halvab ettevõtlikkust, millela aga majandusliku elu arenemine ei ole võimalik, seepärast tuleb püüda otsemaksude koormatuse järk-järgulise alandamise poole, igal juhtumil aga selle tõstmisest kindlasti hoiduda.

15. Maksustamise lähtekohaks tuleb võtta mitte ainult riiklik tarvidus kulude tegemiseks, vaid vähemalt samal määral majanduslike tegurite kandejõud.

16. Maksustamise õiglasemalt teostamiseks tuleks:

a) maksuseadused töötada ümber ja kodifitseerida,

b) loobuda maksustamise kavatsustest, mis majanduslikule elule teevad üleliigseid takistusi ja selle juures ei anna nimetamisväärseid finants-tagajärgi,

c) loobuda maksustamise kavadest, millede teostamine nõuab suuri kulusid, kuna on võimalus samu tagajärgi saavutada juba olemas olevate seaduslike abinõude varal.

17. Tunnistades tarviliseks maksuaparaadi ümberkorraldamise, ei saa aga siiski pooldada neid kavatsusi, millistega tahetakse välja tõrjuda maksu maksjate esindusi äri- ja tulumaksukomiteedest, andes sellega maksude määramise ainuüksi ametnike meelevalda.

18. Maksuprotsesside edasikaebe instantsiks olgu kohus, kas rahukogu või eriti selleks ellu kutsutud maksukohus, milliste koosseise tuleb täiendada maksu maksjate esindajatega.

19. Majandusorganisatsioonide esindajaile tuleks võimaldada maksuseaduste, eriti „maksudevälitsuse ja maksukohtu korraldamise seaduse“ kava väljatöötamisest võtta osa, enne nende esitamist riigikogule.

Tollipoliitika alal:

20. Meie tollipoliitika tuleb rajada järgmistele põhimõtetele:

a) soodustada ja kaitsta normaalsele alusele rajatud kodumaa tööstust;

b) hoides ära tarbeainete liigset kallinemist võimaldada kaupmeeskonnale seista kaupade muretsemiseks tarvitajaskonna teenistuses.

21. Kodumaa tootvate alade soodustamiseks ja nende võistlusvõimeliseks muutmiseks tuleb neile vajaline toormaterjal lasta sisse tollivabalt või minimaalse tolliga.

22. Tollikaitset kodumaa tootvaile aladele tuleb anda neil aladel, millised suudavad rahuldada kohaliku turu nõudmisi, kusjuures tollikaitse kõrguse määr tuleb teha olenevaks tingimustest, millistes kaitset vajav majandus tegutseb.

23. Välismaa dumpingute vastu võitlemiseks tuleks valitsusele võimaldada tarbekorral, kui välismaa dumping meie majandusettevõtetele ähvardab muutuda kardetavaks, tollide abil rutulises korras astuda selleks vastavaid samme.

24. Uus tollitariif peaks kiires korras maksma pandama, et kaotada ära ebakindel seisukord, mis on tingitud ajutiste tollimäärade maksusest.

Lõppeks tänab koosoleku juhataja hr. J. Kukkk osavõtjaid püsiva ja suure tähtsusega töö eest, avaldades lootust, et Koda kui ka valitsusvõimud võtavad arvesse siin esitatud mõtted ning seisukohad ja annavad neile meie majanduslikus elus konkreetsema kuju.

Koosolek lõppis kell 21.30.

Ärideregister oktoobrikuu esimesel poolel.

Registreeritud firmad:

1. J u h a n A d a m s o n, Türi, Viljandi t. 24, lihapood.
2. M a r y A l b e r, Paide, Turuplats 13, kübaratööstus.
3. R o s a l i e A l l o v, Tapa, Hommiku pst. 16, toiduainete- ja piimakaupluse.
4. M. A l t o k ja V. K i l k m e e s, Tallinn, Öle t. 6, ehitusettevõtte; täisühing, täisosanikud Mihkel Altok ja Voldemar Kilkmees, osakapital Kr. 1.500.—
5. A u g u s t A n n u s, Paide, Pärnu t. 67, põlusaadustega kauplemine.
6. J a a n A n s m a n n, Pärnu, Jannseni 33, toiduainetekauplus.
7. M o r d u c h B o r o v i k'i õmblustööstus, Tallinn, Lai t. 38—2.
8. J ü r i B r a u n, Pärnu, Kuninga t. 4, klaveriäri.
9. „Balti-Skandinaavia Kunstnikkude ja Kontsertide Agentuur“ E l m a r E. C l e v e r, Tallinn, Keskkalamaja t. 11—2.
10. A l e k s a n d e r D a v ö d o v, Narva, Posti t. 53, raamatukauplus ja raamatukogu.

11. Artur Elbe ja Adalbert Toom, vanaraamatukauplus „Vaht“, Tartu, Kalaturu 3; täisühing, täisosanikud Arthur Elbe ja Adalbert Toom, osakapital Kr. 500.—
12. Helene Gabriel, Tapa, Jaama 8, kodumaa veini-, likööri- ja koloniaalkauplus.
13. Aleksander Grant, Pärnu, Aia t. 23, toiduainetekauplus.
14. Simeon Haukaa, Rakvere, Tallinna t. 20, pudukauplus.
15. Johannes Hendrikson, Pärnu, Promenadi t. 18, toiduainetekauplus.
16. Anton Hepner, Türi, S. Pärnu t. 34, toiduainetekauplus.
17. Luise Horn, Tapa, Pikk t. 36, toiduainetekauplus.
18. Mihkel Ild, Pärnu, Jänesselja 19-a, kingsepa-töötuba.
19. Johannes Ilves, Pärnu, Riia t. 145, toiduainetekauplus.
20. Maria Israel, Pärnu, Riia t. 77, toiduainetekauplus.
21. Hans Jaakson, Tõrva, Tartu t. 29, koloniaalkauplus.
22. Emilie Joa, Narva, Posti t. 50, toiduainetekauplus.
23. Anna Juhkam, Pärnu, Kooli t., toiduainetekauplus.
24. Lisette Juurikas, Pärnu, Jänesselja t. 15, naiskäsitööäri.
25. „Eesti Kirjastus“ Johannes Järv, Tallinn, V. Karja 1—10, kirjastus.
26. Olga Jürgenson, Pärnu, Ilvese t. 12, puutööstus.
27. Anton Jürvetson, Pärnu, Karja t. 67, toiduainetekauplus.
28. Mari Kase, Tõrva, Tartu t. 5, piima- ja toiduainetekauplus.
29. Alfred Kasvandik, Tartu, Lembitu t. 9, toiduainetekauplus.
30. Leena Kebja, Haapsalu, Suur Liiva t. 15, kohvik ja einelaud.
31. Pauline Kelling, Rakvere, Pikk t. 3, pudukauplus.
32. Helene Kissa, Rakvere, Tartu t. 14, toiduainetekauplus.
33. Martin Kopli, Tallinn, Lennuki t. 4, lihakauplus.
34. Leonid Kosenkranus, Pärnu, Kuninga t. 34, liha-, vorsti- ja delikatesskauplus.
35. Lisette Kreitsvei, Rakvere, Pikk t. 45, toiduainetekauplus.
36. August Krepp, Türi, S. Pärnu t. 16, toiduainetekauplus.
37. Johanna Kvell, Pärnu, Jänesselja t. 3, rohu- ja värvikauplus.
38. Leena Kärdi, Rakvere, Vabaduse t. 23, toiduainetekauplus.
39. Aleksei Kärp, Pärnu, Jannseni t. 47, toiduainetekauplus.
40. Karastavate jookide tööstus „Sampo“ Johannes Laeva, Tallinn, Liivalaia 40.
41. Johannes Laos, Narva, Peetri pl. 2, jahuveski.
42. Mihkel Laus, Kuresaare, Pärna t. 33, aiaäri.
43. Alma Lember, Paide, Pärnu t. 33, pagariäri.
44. Ida Lessel, Rakvere, Vaksali t. 12, toiduainetekauplus.
45. Israel Levin ja Wulf Rattenberg, Tartu, Poe t. 9, pealishatööstus, täisühing, täisosanikud: Israel Levin ja Wulf Rattenberg, osakapital Kr. 800.—
46. Vassili Liisin, Tallinn, Oa t. 3, toiduainete- ja piimakauplus.
47. Mart Looper, Pärnu, Jänesselja t. 5, pudu- ja moekauplus.
48. Minna Loorents, Tallinn, Narva mnt. 48-c, puuviljakauplus.
49. Ljubov Lundell, Haapsalu, Ehte t. 5, pruugitud mööbli ja asjade kauplus.
50. Hans Lunter, Pärnu, Riia t. 37-a, saapa- ja pealsetetööstus.
51. Anna Läänemets, Türi, S. Pärnu mnt. 12, saapakauplus.
52. Natalie Läänson, Rakvere, Tööstuse t. 25, toiduainetekauplus.
53. Leena Lõõnik, Tapa, Jaama t. 5, segakauplus.
54. Vilhelmine Malin, Tartu, Suurturg, pudukauplus.
55. Anastasia Martinson, Kuresaar, Lossi t. 13, juuksetööstus.
56. Aleksander Mathiesen, Pärnu, Rääma t. 8, õllekauplus.
57. Rohu- ja värvikauplus „Ambos“, Richard Mihkels, Tapa, Lai t. 7.
58. Eduard Määrmann, Tallinn, Paldiski mnt. 10, kirjutusmaterjali- ja mänguasjakauplus.
59. Aleksander Naaris, Pärnu, Riia t. 53, riide- ja valmisriieteäri.
60. Johannes Nabi, Lääne mk., Kärddla al., Poska t. 2, pagariäri.
61. Adalbert Nessa ja Karl Ausberg, Pärnu, Riia t. 64, potisepatöökoda. Täisühing, täisosanikud Adalbert Nessa ja Karl Ausberg, osakapital Kr. 500.—

62. Elisabeth Nigoli söögisaal, Türi, Viljandi t. 14, söögimaja.
63. Alma Oja, Pärnu, Kuninga t. 18, toiduainetekauplus.
64. Johann Oja, Pärnu, Homniku t. 5, toiduainetekauplus.
65. Andres Oksbek, Paide, Pikk t. 2, segakauplus.
66. Gustav Osol, Pärnu, S. Jõe t. 44, toiduainetekauplus.
67. Ida Pappel, Tallinn, Kodu t. 20, toiduainete- ja piimakauplus.
68. Karl Peebo, Rakvere, Aleksandri t. 42, toiduainetekauplus.
69. Jaan Pille, Türi, Viljandi t. 50, toiduainetekauplus.
70. Liisa Pitsal, Pärnu, Aisa t. 26, toiduainetekauplus.
71. Aleksander Porn, Pärnu, Riia t. 155, toiduainetekauplus.
72. Ida Puistama, Pärnu, Väike-Sepa t. 6, tislertöökoda.
73. Liisa Puusemp, Tallinn, Veizenbergi t. 27, pagaritööstus ja kohvik.
74. Aleksander Päära, Rakvere, Tööstuse t. 1, toiduainetekauplus.
75. Liisa Raadik ja Hilda Raadik, Pärnu, Riia t. 43, kleitideäri. Täisühing, täisosanikud: Liisa Raadik ja Hilda Raadik, osakapital 1.000.—
76. Oskar Raud, Kuresaar, Aia t. 17, aiatööstus.
77. Efrosina Rebane, Pärnu, Jänesselja t. 14, toiduainetekauplus, prokurist Karl Rebane.
78. Rudolf Remmel ja Johannes Stepanov, Pärnu, Rütüti t. 39, ja abikauplus Jänesselja t. 4, jalanõude-, naha- ja jalgratastekauplus. Täisühing, täisosanikud Rudolf Remmel ja Johannes Stepanov, osakapital Kr. 5.000.—
79. Oskar Rethal, Tallinn, Magasini t. 3-b, leivatööstus.
80. Marie Roosberg, Tapa, Apteegi t. 16, toiduainetekauplus.
81. Keemiliste ainete kaubanduse osühisus, K. A. Rütman ja Co., Tallinn, Estoonia p. 13—1, en-gros kaubandus raskete keemiaainetega tööstuse j. m. tarbeks. Põhikapital Kr. 50.000.—. Juhatuse liikmed: Meyer Stein, Karl-August Rütman ja Mooses Leermann.
82. Julius Saar, Türi, Viljandi t. 2, einelaud.
83. Ida Saarmann, Tapa, Lai t. 12, toiduainetekauplus.
84. Salme Sang, Pärnu, Lubja t. 9, toiduainetekauplus.
85. Eduard Saun, Kuresaar, Turupl., segakauplus.
86. Sore Scheer, Tallinn, Kopli t. 12, värvi- ja majandustarvetekauplus.
87. Tartu Lineerimis- ja Trükkikoda Johan Sepp, Ferdinand Karlson ja Karl Grau, Tartu, Küüni t. 1, B. E. S. §§ 4266—4334 ettenähtud lepingühing, osanikud Johan Sepp, Ferdinand Karlson ja Karl Grau. Osakapital Kr. 6.000.—
88. Ida Siil, Rakvere, Pikk t. 64, segakauplus.
89. Tiiu Sillaots, Pärnu, Aisa t. 64, toiduainetekauplus.
90. Ruben Silm, Narva, Kreenholm 53, liha-kauplus.
91. Jaak Sisask, Põltsamaa, Välja t. 5, toiduainetekauplus.
92. Richard Spirka, Rakvere, Malmi t. 27, sepatööstus.
93. Hanna Stopkevitsch, Pärnu, Jänesselja t. 10, toiduainetekauplus ja pudukaubamüük.
94. Ernest Strandmann „Osilia“, Kuresaar, Lossi hoov 5, veinitehas.
95. Jaan Sulg, Tartu, Riia t. 3, sadulsepa- ja peenmahaäri.
96. Anna Taich, Tapa, Jaama t. 4, valmisriiete- ja mütsikauplus.
97. Jaan Talpak, Rakvere, Posti t. 24, toiduainetekauplus.
98. E. Tamberg ja Co, Tallinn, Apteegi t. 5, juuksetööstus. Täisühing, täisosanikud Karl Niggul ja Eduard Tamberg, osakapital Kr. 200.—
99. Rudolf Tamberg, Tartu, Rütüti t. 18, liha- ja vorstikauplus.
100. Benita Tammiss, Tallinn, Oa t. 3, liha-kauplus.
101. Alma Teetsov, Kuresaar, Pruuli t. 1, majapidamistarbeasjad.
102. Emilie Tervinsky, Rakvere, Vaestemaja 1, toiduainetekauplus.
103. Ida Tiivas, Rakvere, Lai t. 9, toiduainetekauplus.
104. Amanda Timä, Türi, Viljandi t. 34, segakauplus.
105. Johannes Toffer, Tapa, Turupl., bensiini- ja määrdeõlidemüük (bensiniiauto- maat ratastel).
106. Siina Tomberg, Pärnu, Väike-Sepa t. 3, toiduainetekauplus.
107. Hans Tomson, Pärnu, Kalamehe t. 11, toiduainetekauplus.

108. Anna Treuhold, Kuresaar, Tolli t. 20, söögipood.
  109. Amalie Tuuna, Tapa, Ambla mnt. 13, segakauplus.
  110. Marie Umberg, Tallinn, Paldiski mnt. 20, pudukauplus.
  111. Alide Usberg, Tallinn, Koidu t. 20-10, kudumistööstus.
  112. Marie Utmann, Tallinn, Olga t. 5, kala- ja toiduainetekauplus.
  113. Ida Vaalberg, Rakvere, Vene t. 9, toiduainetekauplus.
  114. Julius Vaks, Pärnu, Rüütli t. 16, juukselõikamisäri.
  115. Rosalie Veske, Tallinn, Vene t. 10, lukusepatöökoda.
  116. Heinrich Vester, Tartu, Riia t. 22-a, jalanõudekauplus.
  117. Arthur Vichmann, Pärnu, Jannseni t. 44, rohukauplus.
  118. Elisabeth Vilgats, Pärnu, Suur Sepa t. 3, toiduainetekauplus.
  119. Anna Villibaldt, Tapa, Pikk t. 12, toiduainetekauplus.
  120. Ludvig Vall, Võru mk., Moisekatsi v., segakauplus.
  121. Olga Volrat, Pärnu, Jannseni t. 5, toiduainetekauplus.
  122. Eduard Õunapuu pärijad, Pärnu, Riia t. 64, pagaritööstus ja toiduainetekauplus. Pärijad: Eugenia Õunapuu ja talapsed Aleksander ja Leoniida Õunapuu.
  123. Ida Zirnask, Pärnu, Riia t., lilleäri.
- Registreeritud muudatused:**
1. Tehnikabüroo G. Berg ja Ko, Tallinn, Estoonia p. 25 — täisosanikuks juure tulnud Elsa Paulberg (varem Gerhard Berg ja Gustav Mühlbach).
  2. Pärnu korgivabrik „Estokork“ Emil Böhm & Co — Pärnu, Pühavaimu t. 2 — täisühingust lahkunud osanikud Erich Mathiesen, Voldemar Mathiesen, Julius Herrnberger ja Max Heinze. Juure tuli täisosanikuks Verner Johanson ja ettevõtte tegevust jätkatakse firma all „Pärnu Korgivabrik Estokork“ Emil Böhmi ja Werner Johanson; täisühingu osakapital Kr. 3.000.—
  3. A.-s. Eesti Marmor — Tallinn, Kinga t. 6/8 — lahkunud juhatuse liige Hendrik Sepp, asemele astunud kandidaat Oskar Amberg.
  4. Eesti Speditiooni A.-s., end. Kniep & Verner, Tallinn, Lai t. 9 — põhikapital suurendatud Kr. 215.000-lt Kr. 258.000-ni.
  5. Paul Ellmann — üle toonud toiduainete-
kaupluse Rannamõisast (Suvila t. 27) Nõmmele, Harku t. 35.
  6. Leonhard Jessifer — üle toonud linaja linaseemneäri Jõgevalt Pärnu, Jänesselja t. 53.
  7. A. Josset ja Pojad, Tartu, Küüni t. 4 — jalanõudetööstus ja -kauplus — ettevõttest lahkunud Abram Josset ja äritegevust jätkatakse firma all „A. Josset“, kus täisosanikeks Ovsei ja Ruven-Lipe Josset'id.
  8. Chr. Jürgenson, Tallinn, Raekojapl. 15, pudukauplus, surma läbi lahkunud täisosanik Nikolai Malmson, äritegevust jätkab Christjan Jürgenson üksi.
  9. S. Hopp — Pärnu, Rüütli t. 32 — kübara-kauplus, äripidaja Scheine Hopp'i abielludes firma nimetus on „Sch. Klein“.
  10. Oskar Kofkin, Lihula, riidekauplus — avas Pärnus, Rüütli t. 28, valmisriieteäri.
  11. Johannes Kuuskmann, likvideeris Tallinnas Paldiski mnt. 30, asunud toiduainetekaupluse ja avas Tallinnas, Israeli t. 5 leivatööstuse.
  12. Ülejõe apteek D. Lipson, Pärnu, Jänesselja 14, äripidaja David Lipson surnud, äri üle läinud pärijale Hilma, Hillar ja Uno Lipsonitele, firma nimetus on „David Lipsoni pärijad“.
  13. D. Loskit — Tartu, Kalaturu 3 — pruugitud asjade kauplus, äripidaja Daavet Loskit'i surma järele ettevõtte üle läinud Amalie Loskit'ile, kes peab äri firma all „Amalie Loskit, end. D. Loskit“.
  14. Ferdinand Margis, Tallinn, Vabrikute t. 15 — lihakauplus, avas teise lihakaupluse Tallinnas, Öle t. 51.
  15. „J. Martin“, — Pärnu, Rüütli t. 29 — pudu- ja moekauplus (ainuisiklik äripidaja Elisabeth Martin), prokuura antud Jaan Martin'ile.
  16. Betty Martinson — Pärnu, S. Veski t. 13 — toiduainetekauplus üle antud Alfred Martinson'ile, kes kaupleb fa. all „Alfred Martinson“.
  17. Elfriede Michelson — Tallinn, Tehnika t. 1 — avanud pesu-, pudu- ja kirjutusmaterjalikaupluse (varem „oli Tallinnas, Endla t. 11 toiduainetekauplus“).
  18. August Miil — Pärnu, Pikk t. 3 — toiduainetekauplus, varem oli Mõisakülas pagariäri.
  19. T. Nigul — pagari-, kondiitri- ja leivaäri, Viljandi, Kauba t. 7 — äripidaja Toomas Nigul surnud, äritegevust jätkab abikaasa Magdaleena Nigul firma all „M. Nigul“.

20. R. Peedo — Tallinn, Dunkri 1 — juukse-
tööstus, ainuisiklik ettevõtte on muudetud
täisühinguks firma all „R. Peedo ja Ko“, kus
täisosanikeks Karl Niggul, Eduard Tamberg
ja Rudolf Peedo; osakapital Kr. 300.—.
21. Gerh. E. Reichelt — Nõmme, Lõuna t.
28 — elektrotehnika-kontor, ettevõtte üle
toodud Tallinnast Nõmmele; Aleksander
Tammani prokuura kustunud.
22. V. Remmel — Pärnu, Akadeemia t. 4 —
pagaritööstus, ettevõtte üle läinud Voldemar
Remmel'ilt abikaasa Juuli Remmel'ile, kes
tegutseb fa. all „Juuli Remmel“.
23. Otto Seibach — üle viinud mööbli-
kaupluse Tallinn, Maakri t. 6 Kullasepa t. 14;
Tallinnas Mäekalda t. 19 asunud toiduainete-
kaupluse likvideeris.
24. A. Siimer — Põltsamaa, Jõgeva mnt. 7 —
manufaktuuri- ja segakauplus, äripidaja Al-
viine Siimer andis äri üle abikaasa Jaan
Siimer'ile, kes kaupleb firma all „Jaan
Siimer“.
25. Eduard Sökk, Tartu, Karlova 38, toidu-
ainetekauplus, äripidaja Ed. Sökk andis äri
üle Liine Sökk'ile, kes kaupleb firma all
„Liine Sökk“.
26. Robertine Stafenau, kinoteater
„Ideal“, Tartu, Tähe t. 66, ettevõtte üle läinud
Johan Stafenau'le, kes tegutseb firma all
„Johan Stafenau, kinoteater Ideal“.
27. Emilie Strahlberg, Tallinn, S. Tartu
34, pudu- ja moekauplus, avas Tõrvas, Valga
t. teise pudukaupluse.
28. M. Selling, Pärnu, Jänesselja 1 — toidu-
ainetekauplus, äripidaja Mihkel Selling sur-
nud, äri üle läinud abikaasa Elisabeth Strik-
holm'ile (e. Selling), kes kaupleb fa. all
„Elisabeth Strikholm“.
29. „Mehaaniline Võrguvabrik“ Eugen
Strandell, Tallinn, S. Pärnu m. 86, ette-
võtte tegevust uuesti alatud.
30. Katti Sulger, Tallinn, Öle t. 31, liha-
kauplus, ettevõtte tegevust uuesti alatud pä-
rast üheaastast seisakut.
31. Tartu Pank, Tallinn — Kinga 1 — panga
Pärnu osakonna nimel kollektiivprokuura an-
tud Erika Schvarz'ile.
32. T. Vestenberg, Tallinn, V. Ameerika 33,
toiduainetekauplus, äripidaja Tõnu Vesten-
berg surnud, äri üle läinud Robert Vesten-
berg'ile, kes kaupleb fa. all „R. Vestenberg“.

Tegevuse lõpetamine registreeritud:

- Alide Ader, Tallinn, Narva mnt. 48-a,
puuviljakauplus.
- Vilhelmine Hansar — karastavate
jookide tööstus „Sampo“, Tallinn, Liivalaia
40, (üle antud J. Laeva'le, v. eelpool).
- „Hygiene“ Bernhard Kumisar, Vil-
jandi, Tartu t. 4, juukseõikusaari.
- Kaubanduskontor Lorop & Rütman, n,
Tallinn, Viru 13, mitmesuguse kauba import,
peaasjaliselt keemiaained.
- Feodor Mikin, Tallinn, Oa t. 3, toidu-
ainete- ja piimakauplus.
- Anette Mäsak, Tallinn, Öpiku t. 15,
toiduainetekauplus.
- Agentuurkontor „Pellervo“ J. Paulson,
Tallinn, Veneturg.
- Jakob Pumbö, Pärnu, Riia 93, toiduaine-
tekauplus.
- Johan Puseemp, Nõmme, Raudtee t. 14,
kiosk.
- Ida Saar, Pärnu, Jaani t. 9, pudu- ja sega-
kauplus.
- Sohvie Sarapuu, Tallinn, Kopli t. 18,
puukauplus.
- Rosalie Sessmann, Tallinn, Paldiski
mnt. 10, raamatu- ja kirjutusmaterjali-
kauplus.
- Marie Tallo, Tallinn, Suur Laagri t. 9,
toiduainetekauplus.
- Madis Vichmann, Pärnu, Jannseni t.
44, rohukauplus (v. eelpool Artur Vichmann).
- „Valgus“ Maria Ölvingson, Tartu,
Riia t. 61, raamatu- ja kirjutusmaterjali-
kauplus.

Kaubandus-tööstuskoja Teataja kirjavahetus.

Riiklik laevade ja laeva masi- naseadete järelevalve.

Küsimus:

Veeteedevalitsus nõuab meie laevadelt mere-
kindluse tunnistust, vaatamata sellele, kas laevad

on klassis või mitte või kas nad on kauba- või
reisijatelaevad. Palume selgitada, millise korra
järgi teostatakse laevade ja laeva masinate
riiklikku järelevalvet. — Laevaomanikkude keskel
valitsevad selles küsimuses väga mitmesugused
arvamised. Laevaomanik.

Vastus:

Maksva seaduse järgi (S. K. 9. k. 2. j. § 107) alluvad kõik eesti lipu all sõitvad laevad riiklikule järelevalvatusle ja varustatakse vastavate merekõlvulikkuse tunnistustega.

Järelevalvatusle tähtajad on maksvate määruste järgi reisirajalaevade jaoks — 1 kord aastas, prahilaevade jaoks — 1 kord 3 aastas, kusjuures järelevalvatusel on õigus tarbekorral oma äranägemisel järelevalvatusi sagedamini korraldada. Seda õigust on veeteedevalitsus kasutanud iseäranis vähemate laevade suhtes, kuna järelevalvatusle praktika on näidanud, et see on hädavajaline.

Mis puutub klassifitseeritud laevadesse, siis on veeteedevalitsus seni teostanud laevade järele-

vaatust ainult eesti lipu alla tuleku puhul, jättes endale igatahes õiguse järelekontrolli teostamiseks, kui mehhanismide nii ka kere alal.

Laeva varustus vaadatakse üle merekõlvulikkuse tunnistuse väljaandmisel täies ulatuses, sest, nagu teada, ei kuulu päästeabinõude, laternate, navigatsiooni-instrumentide jne. järelevalvatusle klassifikatsiooni seltside ülesannete hulka.

See järelevalvatusle kord jääb ka edaspidi maksma, kuni praegused seadused on jõus.

Merekõlvulikkuse tunnistuste eest võetakse seni maksu järgnevate määrade alusel:

Eesti vetes — 3—5 kr.,

Soome lahes — 12 kr.,

Baltimeres — 15 kr.,

kaugesõit — 24 kr.

V. V.

Riigikohtu otsusi.

Kui riigikohus on tühistanud maksuasutuse poolt kindlaksmääratud puhaskasumaksu, kas siis maksuasutused on kohustatud ettevõtte uuesti maksustamisel toimetama äriarvamatute uut ekspertiisi, kui maksja seda nõuab?

Riigikohtu seisukohalt (adm. t. nr. 342 II — 1930) on ekslik maksuasutuste arvamine, et teatud ettevõtte puhaskasu kindlakstegemisel uuesti maksustamisel pärast riigikohtu otsust, millega esialgu maksustamine tühistati, ei ole enam tarviline maksja palvet rahuldada — äriarvamatute uut ekspertiisi toime panna — maksuasutuse asjatundjate poolt.

Riigikohus leiab, et kuigi kohtu-uurija poolt toimetatud ekspertiisi andmeil on esialgne maksustamine riigikohtu otsusega tühistatud, siis ei tähenda see veel sugugi, et uuesti maksustamisel vabanevad maksuasutused kohustisest maksustamist teostada otsekoheste maksude seaduses ettenähtud korras. Niisugusel juhul maksuasutused ei või ka oma otsust ettevõtte puhaskasu kohta põhistada kohtu-uurija poolt toimetatud ekspertiisiga.

Tööandja on kohustatud teatama töökaitsekomissarile õnnetusjuhtumist ettevõttes ka siis, kui õnnetus on juhtunud töölise enese hooletuse läbi. (Riigikohtu kr.-osak. nr. 81 — 1930. a.)

Riigikohtu otsusega ei ole õige rahukogu seisukoht, nagu ei oleks ettevõtte juhataja kohustatud tööst. töö seaduse § 560 põhjal õnnetusjuhtumist vastavale töökaitsekomissarile teatama siis, kui õnnetusjuhtumi põhjuseks on olnud töölise hoolimatus (näit. vallatus, hooletus).

Tööst. töö sead. § 560 põhjal on tööandja — ettevõtte omanik või juhataja — kohustatud viibimata teatama vastavale töökaitsekomissarile

igast õnnetusjuhtumist ettevõttes, vaatamata sellele, millest õnnetusjuhtum oli tingitud.

Töölise hoolimatus või isegi kuritahtlikkus vahastab tööandja ainult tasumaksmise kohustusest § 542 põhjal, mitte aga sellest kohustusest, mis tööst. töö sead. § 560 tema peale paneb. —ak.

Kõik moodsad saavutused,

milliseid pakub moodne raadiotehnik, kehastuvad meie võrkvõrgu võtjais.

„Telux 5 W“ ja „Rektor 4 W“

5-lambiline

4-lambiline

Ainult neid aparate müües võib kaupmees garanteerida hea vastuvõtu kogu Euroopast, sest nad olid ja jäävadki kõikide raadioharrastajate ideaaliks.

Tähelepanu!

Tähelepanu!

Moodsate valmistusvahendite kasutusele võtmine ja töö viimistlemine, samuti suur nõudmine on võimaldanud meile alandada oma saaduste hindu.

Nii maksab nüüd:

„TELUX 5 W“ — Kr. 400.— (enne Kr. 500.—).

„REKTOR 4 W“ — Kr. 300.— (enne Kr. 400.—).

Meie aparaadid on kroonitud 7-meil auhinnaga

Soodsad ostutingimused. Järelmaks kuni 1 aast.

Aktsiaselts

TARTU TELEFONI VABRIK

Tartus, Puistee t. 9/11. Telefon 2-34.

Müük Tartus: Fa E. PRÜÜS, Kaubahoov 20/21

Majanduslikke teateid kodu- ja välismaalt.

Kaubamaja J. Rubini 50 aasta juubel.

1880. aasta sügisel asutas hra J. Rubin Tallinnas väikese kellatöökoja ja -kaupluse. Oma niku väsimatu töö ja energia tagajärjel on sellest väikesest ettevõttest võrsunud moodne kuld- ja kallasasjade magasin, mil on üle-eestiline hea nimi ja kuulsus. Kuue aasta eest moodustati J. Rubini üksikettevõttest osühisus, mille peadirektoriks oli firma asutaja hra J. Rubin, kes lähemal ajal pühitseb oma 70. sünnipäeva.

Firma asutaja J. Rubin on juudi soost, kuid sellest hoolimata on ta ka mitmete eesti ettevõtete asutamisest osa võtnud ja eesti seltskonnaga seisnud väga heas vahekorras. J. Rubin oli ka üks Tallinna Eesti Krediit-Ühisuse asutajaist, millisest rahaasutusest võrsus hiljem Tallinna Krediit-Pank.

26. oktoobril s. a. pühitses o.-ü. J. Rubin pidulikult oma kaubamaja 50 aasta juubelit. Ilmunud oli arvurikas kogu kohalike eesti, juudi ja saksa soost ärieringkondade esindajaid. Tervitusi ütlesid Kaubandus-tööstuskoja, Tallinna Krediit-Panga, Haapsalu ametivendade, Juudi Sionistliku Ühingu, Juudi Kaupmeeste Seltsi ja teiste organisatsioonide esindajad.

Krakovis ärapeetud Donau-konverentsi tulemusi.

Rahvusvahelise Kaubanduskoja Donau-konverents andis häid tulemusi. Esimest korda oli Donau-liikumise huvitatud riikide majandustege lasil ja valitsuste esindajail võimalus avalikult ja põhjalikult sõna võtta kõigi pärast sõda ja sõjast tekkinud raskuste kohta Donau-liikumises.

Konverentsil esitatud sammudest oleksid nimetada: ühiste piiritolliametnike sisseseadmine, vastastikku tolliplombide tunnustamine, möödukad ja kindlaksmääratud sadamamaksud, petrooliumilaevadele tähtsate sadamate korraldamine, kõigi laevade sadamasse sissetuleku järjekorras lossimisele võtmine, kaupade transiitmaksude parem jaotus ja paljud teised ühtlased korraldused.

Konverentsile järgneb arvatavasti veel valitsuste tehniline nõupidamine, kuivõrra seda eeldab Donau-riikide ühine aktsioon.

Soome:

Seisukord õunaturul on järsku paranenud. Nõudmine Eesti õunte peale on tõus-

J. Rubin.

nud, praegu on Helsingi sadamas veel vaid 6 purjekat õuntega. Üks purjek müüs kogu laadungi korraga maha, hinnad on 100:—120 Smk. kast. Kõik tunnismärgid näitavad, et hinnad ajutiselt veel võivad tõusta. Õunaimportööride andmeil on praegu Tiroli õunad kallid. N. Venest ei ole seni pakkumisi. On tellitud Ameerikast, kuid need jõuavad alles 3—4 nädala pärast pärale. Soome oma saak koosnes peaaegselt suveõuntest, mis nüüd juba on lõppemas, talveõunu on Soomes vähe. Et nõudmine õunaturul on suurenenud, tõendab juba see asjaolu, et paar suuremat puuvilja importäri oma agendid Eestisse saatsid kohapeal õunu üles ostma. Praegusel silmapilgul oleks võimalik Soome turule õunu mahutada rohkesti, kui hinnad Eestis seda võimaldavad.

Kartuliturul on seisukord samuti veidi paranenud, hinnad tõusnud 5 Smk. võrra hektoliitri pealt. Praegu müüakse Eesti kartuleid Helsingi sadamas Smk. 35—40 hektoliitri eest. Nõudmine ei ole eriliselt suur, kuid siiski on mõned partiid ka en-gros müüdud.

Helsingi sadamas oli 8 Eesti purjekat kartulitega, üks purjek (20 tonni kartuleid), mis nädala eest jõudis pärale, lõpetas juba oma laadungi realiseerimise.

Uue peekonivalmistuse tapamaja tööd Kuopios jõuavad juba lõpule ning novembri keskpaigal algab tapamaja tegevust. Kogu toodang kavatsetakse saata Inglismaale.

Puuturul on seisukord endiselt muret äratav. Kuni septembri lõpuni on suudetud müüa 760.000 standarti (l. a. samal ajal 1.025.000 stand.). Septembris müüdi 95.000 standarti, hinnad on pisut langenud vaatamata Soome eksportööride visale vastupanekule, ka kuusepuu hinnad näitavad alanemistendentsi. Saevestite tööstuse seisukord näib olevad nii süinge nagu see Soome iseseisvuse ajal veel kunagi pole olnud.

Kuivatatud seente eksport. Soome eksportühingult on inglise-saksa importärid nõudnud teateid, kas Soomest kuivatatud seeni suuremal arvul ei saaks välja vedada. Nõudmine selle kauba järgi olevat nii Inglismaal kui ka Saksas õige suur. Kinnitatakse, et saksa turule võiks aastas mahutada 50 milj. Smk. eest kuivatatud seeni.

Toll ei olevat ka erilisel kõrge, 25 Rmk. 100 kg. pealt. Nagu kuulda, ollakse Soomes seene kuivatuse tööstuse asutamisest väga huvitatud. Meil Eestis on eeltingimused seene kuivatamise suhtes samasugused kui Soomes. Kas see küsimus ei vääriks tähelepanu?

Pohlamarjade eksport. Pohli on Soomest ekspordeeritud 1929. aastal 15 milj. Smk., 1928. — 17 milj. Smk. eest, peaaegselt Saksasse kastidesse pakitult. Takistuseks pohlade ekspordile on olnud asjaolu, et kauge raudtee ja mere veo tagajärjel marjad tihti rikki lähevad,

iseäranis siis, kui nad on märjalt nopitud. Rootsi on transpordi suhtes paremas seisukorras, kuna sealt pohlakaid ümber laadimata ükskõik missugusesse saksa linna võib vedada. Et parema väljaveo korralduse juures pohlamarjade ekspordist rahvamajandusele võimaldada rohkem tulu, on soome eksportühing hakanud katsetama, kas pohlakaid ümbertöötud kujul ei võiks ekspordeerida, misjuures kauba rikkiminekuks riisikoo väiksem oleks. Uuemate katsete tagajärjel olevatki korda läinud pohlakaist valmistada loomulikku ekstrakti, mis sisaldab marjade toitvaid, vitamiinise sisaldavaid aroomaatseid aineid ja mida võib heade tagajärgedega tarvitada alkoholita veinide valmistamiseks. Ümbertöötatud pohlakad võivad ekspordi kujul aastate viisi säilida, ilma et rikkiminekuks tarvitsetaks karta. Ümbertöötuse juures ei tarvitata mingisuguseid kõrvalaineid.

Eksportühingu ülesandel tehakse praegu katseid soome marjadest valmistatud ekstraktiga ühes suuremas saksa laboratooriumis.

Kooreksport. Antverpeni maailma näitusel on suurt tähelepanu äratanud Lahti ekspordikoore tehase saadused, mis näitusel kõrgema auhinnaga krooniti. Nüüd on Inglismaalt tulnud suur tellimine pudelikoore peale. Inglaesed soovivad koort, mis sisaldab 25% rasva ja on pakitud plekkpurdidesse.

Tolliteateid.

Tollikomitee otsusi.

I.

Avaldatakse teadmiseks tollikomitee otsused. Tollikomitee tunnistas:

I. A. Sisseveotariifis.

Kivist kirjutustahvel puuraamis t. t. § 66 p. 6-a alla kuuluvaks kui igasugused kivist kirjutustahvlid, t. t. § 216 märkuse 2 põhjal. (T. K. otsus nr. 4056 — 3. X 30. a.)

Lepingtariifi asjus.

Kaubakäsitaja esitas spetsifikatsiooni, milles kauba nimetus oli tähendatud „paber ilustatud“. Revideerimisel leiti bristolpappi ja veemärkidega paberit. Tollinõukogu tunnistas kauba üldtollitariifi alla kuuluvaks, sest kauba ülesanne ei vastanud kaubale. Kaebuse tollinõukogu otsuse peale jättis tollikomitee tagajärjeta, arvesse võttes, et üld- ja minimaal-tollitariifide käsitamise määruse § 2 p. 2-f järgi peab spetsifikatsioon sisaldama täpseid andmeid kauba päritolu kohta. (T. K. otsus nr. 4048 — 3. X 30. a.)

II.

Teatan, et kuna lepingtollitariifi kohaldamisel whisky vastava seadusega on arvatud võrdseks konjakiga, siis tuleks whisky sisseveol nõuda ka samade tingimuste täitmist, mis on maksvad konjaki sisseveol. Et Eesti-Prantsuse kaubanduskonventsiooni eeskirjade järgi konjaki puhtustunnistustes ära määratud peavad olema ka konjaki alkoholi sisaldavuse määrad, siis käib see nõue ka whisky peale väljaantud tunnistuse kohta.

Alus: Välisministeeriumi kiri 7. X 30. a. nr. 316 K.

III.

Tühistan tollidirektori ringkirja nr. 196 — 29./30. a. § 4, lastemänguasjade osade lepingtariifi alla mittekuuluvuse tõttu, mis muudetud tollikomitee otsuse ja maksudevalitsuse direktori ringkirjaga nr. 31 — 30./31. a. § 2 p. 1.

Tühistan maksudevalitsuse direktori ringkirja nr. 12 § 2 p. p. 1 ja 2 puhtuse ja ümber-

laadimise tunnistuste väljaandmise tähtaja kohta, mis muudetud R. T. nr. 16 avaldatud määrusega üld- ja minimaal-tollitariifide käsitamise kohta.

Tühistan tollidirektori ringkirja nr. 29 — 28./29. a. § 2 p.p. 1 ja 2 kunst-poolsiidi kanga ja kunsti siidi põimitud paelte konventsionaal-tollitariifi alla kuuluvuse kohta, mis muudetud Eesti-Prantsuse kaubanduse ja laevanduse konventsiooniga (R. T. nr. 44 — 29. a.).

IV.

Täienduseks ringkirjale 10. IX s. a. nr. 84 avaldan teadmiseks, et Poolasse veetavate kaupade kohta päritolutunnistusi välja andma on õigustatud ka Narva maksuamet ning selle Narva-Jõesuu osakond.

Alus: Majandusmin. resol. 15. X 30. a. nr. 8367/K.

V.

Tollikomitee tunnistas:

I. A. Sisseveotariifis.

Laste mänguasjad — lihtsad metallist vedurid ühes vagunitega, jaamahoonega ja tunneliga — pakitud nimetatud komplekti tarvis valmistatud karpi, t. t. § 215 p. 3 alla kuuluvaks, ilma karbita. (T. K. otsus nr. 4074 — 14. X 30. a.)

Lepingutariifi asjus.

Lepinguosalistest riikidest sisseveetavad alumiiniumist pudukaubad, kui Eesti-Prantsuse kaubalepingus mitte ettenähtud, lepingutariifi alla ei kuulu. (T. K. otsus nr. 474 — 14. X 30. a.)

Toiduainete turg.

London.

28. X. Nisu, kaal—496 Ingl. nl.		
Northern Manitoba	29/7 ¹ / ₂	
Hard Winter	—	
Rosario Santa	27/—	
„ Jahu, kaal — 280 Ingl. naela.		
Manitoba	24/9	
Austraalia	21/9	
Kansas.	25/6	
„ Odrad, Kanada Nr. 3, kaal —		
370 Ingl. naela	15/9	
California, kaal — 420 Ingl.		
naela	31/—	
Kaerad, kaal — 320 Ingl. naela		
La Plata	10/—	
Canada nr. 2	18/—	
Donau	11/—	
25. X. Linad, cif.		
Riga Livonian Z. K.	40.—	
Pärnu H. D.	37—	
Slanetz U/A Medium	39.—	
„ Bacon, kaal 112 Ingl. n.		
Iiri . . . . . sh.	78.—	98.—
Daani	68.—	74.—
Kanada		80.—
Hollandi	65.—	71.—
Munad, kaal — 120 Ingl. naela		
Inglise	24.—	32.—
Daani	16.—	18.—
„ Või.		
Daani	—	—
Läti	—	—
Leedu	—	—
Eesti	—	—
Siberi	—	—
Uus Merimaa*	—	—

Hamburg.

28. X. Nisu.		
Sisemaa, tonni eest . . . . . Rmk.	236—	238
Manitoba, cif 100 kg. eest term.	fl.	8.10
Western II, cif 100 kg. eest loco.	„	—
Hard Winter II, 100 kg. eest		
termiin	„	7.65
„ Rukis.		
Sisemaa, tonni eest loco . . . . . Rmk.	166—	168
„ Kaerad.		
Sisemaa, tonni eest	„	156—160
„ Odrad, suve		
Sisemaa, tonni eest	„	174—220
„ Odrad, talve		
Sisemaa, tonni eest	„	172—176
„ Suhkur.		
Hollandi, laadimisel . . . . . sh.		8/4 ¹ / ₂
C. S. R. — do —	„	8/1 ¹ / ₂
Poola, — do —	„	7/4 ¹ / ₂
Java, ...	„	8/9
„ Riis, Burmah II, 50 kg. eest	„	14/3
„ Rasv.		
American Purelard . . . . . \$		30 ¹ / ₄
Steamlard	„	28 ¹ / ₄
„ Või.		
Sisemaa või I sort . . . . . Rmk.	142.—	
„ „ II „	„	130—
„ „ III „	„	114.—
Eesti	„	147.—150.—
Läti punane	„	— —
„ must	„	— —
Uus Merimaa	„	— —
Siberi	„	— —

Välisbörsid.

	L O N D O N										
	16. X	17. X	18. X	20. X	21. X	22. X	23. X	24. X	25. X	27. X	28. X
Frank . . .	123.90	123.88	123.88	123.83	123.83	123.83	123.83	123.88	123.82	123.81	123.80
Dollar . . .	4.8596	4.8599	4.8601	4.8608	4.8609	4.8596	4.8585	4.8593	4.8590	4.8582	4.8582
Rootsi kroon	18.091	18.093	18.095	18.102	18.105	18.10	18.099	18.101	18.101	18.101	18.102
Daani kroon	18.16	18.16	18.161	18.16	18.16	18.161	18.161	18.16	18.16	18.161	18.158
Norra kroon	18.161	18.161	18.161	18.161	18.16	18.161	18.16	18.16	18.16	18.16	18.16
Saksa mark	20.431	20.428	20.428	20.40	20.389	20.403	20.405	20.395	20.391	20.388	20.391
Soome mark	193.02	193.97	193.00	193.07	193.07	193.07	193.07	193.—	193.—	193.—	193.05
Floriin . . .	12.0600	12.0662	12.0687	12.0668	12.0656	12.0631	12.0668	12.0668	12.0656	12.0618	12.0593
Liira . . .	92.82	92.81	92.81	92.81	92.84	92.82	92.83	92.82	92.81	92.81	92.78
Helveetsia fr.	25.00	25.02	25.021	25.022	25.03	25.02	25.018	25.023	25.03	25.028	25.018
Cehhosl. kr.	163.72	163.77	163.77	163.77	163.85	163.90	163.87	163.82	163.83	163.80	163.78
Belgia frank	34.856	34.843	34.845	34.846	34.843	34.855	34.855	34.848	34.852	34.847	34.842
Sillingid . . .	34.433	34.443	34.453	34.443	34.443	34.517	34.453	34.453	34.453	34.453	34.463
Pengo . . .	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77	27.77
Latt . . .	25.22	25.22	25.22	25.24	25.24	25.24	25.23	25.23	25.23	25.23	25.22
Litt . . .	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75	48.75
Červ. . . .	9.44	9.44	9.44	9.44	9.442	9.442	9.446	9.446	9.446	9.446	9.442
Eesti kroon	18.23	18.22	18.23	18.23	18.23	18.23	18.24	18.24	18.24	18.24	18.24
Höbe p/unts	16 ^{11/16}	16 ^{3/4}	16 ^{5/8}	16 ^{9/16}	16 ^{5/8}	16 ^{1/2}	16 ^{3/8}	16 ^{1/2}	16 ^{7/16}	16 ^{7/16}	16 ^{1/2}
Plaat. p/unts			110/—						110/—		
Kuld p/u.											
	B E R L I N										
	16. X	17. X	18. X	20. X	21. X	22. X	23. X	24. X	25. X	27. X	28. X
Naelsterling	20.429	20.428	20.427	20.402	20.384	20.405	20.405	20.395	20.388	20.384	20.393
Frank . . .	16.485	16.487	16.487	16.477	16.465	16.479	16.479	16.470	16.468	16.47	16.472
Dollar . . .	4.2045	4.2035	4.2035	4.198	4.193	4.1985	4.1995	4.1975	4.1955	4.1960	4.1975
Rootsi kroon	112.92	112.90	112.88	112.72	112.58	112.71	112.73	112.65	112.61	112.62	112.62
Daani kroon	112.50	112.47	112.44	112.35	112.24	112.35	112.25	112.30	112.29	112.28	112.29
Norra kroon	112.48	112.46	112.45	112.33	112.23	112.35	112.34	112.29	112.27	112.28	112.27
Soome mark	10.581	10.578	10.576	10.566	10.556	10.568	10.566	10.56	10.558	10.559	10.56
Floriin . . .	169.40	169.36	169.24	169.06	168.90	169.13	169.20	169.—	168.95	169.—	169.10
Liira . . .	22.01	22.005	21.01	21.98	21.955	21.98	21.975	21.965	21.965	21.97	21.97
Helveetsia fr.	81.71	81.65	81.64	81.48	81.445	81.545	81.54	81.515	81.46	81.435	81.475
Belgia frank	58.60	58.60	58.60	58.55	58.49	58.535	58.535	58.51	58.485	58.495	58.52

Tallinna börsikomitee juures asuva kaupade ja prahtide komisjoni poolt koteeritavate kaupade nimekirjad ja hinnad (en gros).

	Kroonid.	„J. Puhk ja Pojad“ suurveski saadused. Hinnad arvatud 50 kg. eest tihes valge puuvillase kotiga.	Kroonid.
Jahud: nisu, pehme, Ameerika ja Inglise 100 kg.	39.00—43.00	Püülijahu:	
„sõre, Ameerika ja Inglise	40.00—43.00	Rukkipüül patent (à 50 kg.)	100 kg. 30.00
„J. Puhk ja Pojad“ suurveski		harilik	26.50
Jahu: rukki	15.20—16.00	„Eesti Parem“ saiajahu (à 50 kg.)	41.50
rukkipüül	25.50—30.00	„Kalev“	37.80
nisu, pehme --		„Taara“	37.00
sõre	28.80—44.50	„Kungla“	31.30
		„Sampo“	28.80

		Kroonid.			Kroonid.
Manna (ä 50 kg.)	100 kg.	45.00	Koks, kütte	1000 kg.	43.00—43.50
Granular	" "	41.00	gaasi, Tall. gaasivabrik	"	35.00—40.00
poolsöre	" "	44.00	Kütteturvas (Riigi turbatööst.)	"	12.30
söre	" "	44.50	Põlevkivi, I sort A fr. Kohtla j.	"	6.10
A/S. Rotermanni teh.	100 kg.		I " B	"	5.50
Jahu: rukki	"	15.25—16.00	II " "	"	4.90
" pütil	"	25.20—26.00	III " "	"	2.75
" nisu, pehme — söre	"	29.00—45.20	" asfalt, mastiks netto	100 kg.	7.25
Nisu, Eesti	"	17.50	" fenolaat, netto	"	9.00
Rukis, Eesti	"	17.50	Karbolineum A & B	"	17.—
" Poola	"	7.50—7.75	C, netto	"	15.—
Kaerad, toidu, Eesti	"	9.00—9.50	Estobituumen-pigi D & E, netto	"	10.25—10.75
" Vene	"	9.00—9.50	" tooresõli, netto	"	7.25
Odrad, õlle, Poola	"	19.50—20.00	" raskeõli	"	10.25
" toidu, Eesti	"	15.25—15.50	" mootornafta	"	9.—
Herned, rohelisted, Vene	"	—	Imbutusõli A netto Kohtla	"	10.—
" valged, Vene	"	—	" B " "	"	9.50
Ristikhein, punane, Siberi, külv	"	—	" C " "	"	9.—
Riis, Burma II	"	36.00—36.50	Katuselakk, franko jaam	"	10.50
Kartulid, piirituse	"	1.50—1.60	Raualakk, franko jaam	"	25.00
Kartulitärklis „Superieur“	"	28.—	Raud, sordi	"	13.50—14.00
Siirup, kartuli, 420/0	"	35.—	" vits	"	17.00—23.00
Glükoos	"	33.—	" plekk	"	17.00—24.50
Või, eksport, I sort	1 kg.	2.25—2.30	" plekk, tsingitud	"	31.50—33.00
Margariin, välismaa	"	1.17—1.22	" talad	"	13.50
" kodumaa	"	1.09—1.15	Teras, Inglise	"	70.00—100.00
Kaseiin, Eesti	100 kg.	60.00—65.00	" Saksa	"	70.00—100.00
Juust „Schweitsi“, kodumaa	1 kg.	1.80—2.00	" vedru	"	23.00—25.00
Munad, eksport, I s. (kast 360 tk.)	kast	36.00—37.80	" talla, ree	"	16.50—17.00
Kakao, Hollandi	1 kg.	1.25—1.70	Inglitina	"	360.—
" Inglise	"	1.20—1.45	Seatina	"	50.00—55.00
Kohv, Rio, Santos	"	2.30—2.50	Vaskplekk, punane	"	155.00—160.00
" Kesk-Ameerika sordid	"	3.10—4.80	" valge	"	120.00—125.00
Tee, laht., Orange Pekoe, Tseilon	"	5.00—5.50	Tsinkplekk	"	60.00—65.00
" Orange Pekoe, Java	"	3.80—5.00	Masinaõli, Vene	"	27.00—28.00
" Moning, Hiina	"	4.00—4.70	" Poola	"	22.90
Suhkur, peenike, valge, Saksam.	100 kg.	—	" Ameerika	"	29.00—31.50
" " " Ceh.-Slov.	"	—	Mootorõli	"	35.40—42.70
" " " Poola	"	27.25—27.50	Autoõli, Ameerika	"	39.65—105.00
Sool, lahtine, Vene, fr. vagun	"	3.40	Linaseemneõli	"	89.00—91.00
" " " jaam Irboska ja Narva	"	3.40	Värnits	"	90.00—92.00
" " " Saksa	"	3.40	Tsilindriõli, Ameerika	"	34.00—35.00
Heeringad, Schoti Matties	tünn	50.00—53.00	" Vene 280 ⁰	"	33.00
" Schoti Matfulls	"	64.00—67.00	" " 320 ⁰	"	65.00—70.00
" Norra	"	35.—	" Ameerika 280 ⁰	"	31.50—36.60
Liha, sea, I sort	1 kg.	0.80—0.90	" " 320 ⁰	"	44.00—54.90
Liha, looma, I sort	1 kg.	0.40—0.60	Nafta, Vene	"	12.00—13.00
Õlikoogid, linaseemne	100 kg.	12.00	" Ameerika	"	12.00—13.00
" päevalille	"	13.00	" Poola	"	11.75
" suhkrupeedi	"	5.00	Petrooleum, Vene, sisternid ja	"	
" kookos	"	—	" vaadid	"	12.50—15.00
Jahu, päevalille	"	13.90	" Am., sistern. ja vaadid	"	12.50—14.00
Segajõutoit I s.	"	12.50	" Poola	"	15.95
" II s.	"	10.80	Bensiin, Vene	"	40.00
Sojatangud	"	14.50	" " II sort	"	37.25
Nisukliid	"	6.50	Bensiin, Ameerika	"	40.00
Puuvillane riie Bjas, netto	meeter	0.51—0.62	" Poola	"	33.85
" Mitkal	"	0.37—0.47	Pesusooda, kodumaa	"	9.00—9.50
Lina, Petseri saatejaam	1000 kg.	549—579.50	Seebikivi	"	28.00—29.00
" Võru	"	518.50—549	Värvid, nigros., veessulav, välism.	1 kg.	5.50
" Liivi	"	457.50—488	" tsinkvalge, välism.	"	0.73—0.78
" Tartu	"	457.50—488	" tinavalge, "	"	0.85—0.86
Õllinaseemned, 90/0, basis,	"	—	" ooker, "	"	0.17—0.24
" saatejaam	100 kg.	14.05	Väetisained, salpeeter, Čiili	kott	—
Linaseemned, külvli, 95/0, basis,	"	15.86	" superfosfaat 17—18%	"	—
" saatejaam	"	15.86	" Thomasjahu 15—16%	"	—
Kivisüsi, auru, Yorkshire,	"	—	" Lubjasalpeeter	"	—
" 2 korda pestud	1000 kg.	27.50—28.00	Kaalisool	"	—
" " " Newcastle	"	26.50	" Kainiit 12%	"	—
" " sepa	"	28.00—30.00	Väävelhapuammoniaak	"	—

Lubjalämmastik	kott	—
Fosforiit Eesti 25—27%	"	—
Leunasalpeeter 26%	"	—
Nitrofoska	"	—
Paber, rotatsiooni	100 kg.	23.20
Tsement, Portland, Kunda, pütt 170 kg.	tünn	8.90
Kriit, toores	100 kg.	5.45—6.70
" pestud	"	6.00—7.00
Kivitõrv	"	—
Puutõrv	"	—
Lubi	"	3.05
Kips, tükides, franko vagun Irboska 1000 kg.		15.25
" jahvatatud	"	24.40
" krohvimise	"	36.60—42.70
Telliskivid, I s. Loksa, fr. Tallinn 1000 tk.		47.50—50.00
Silikaat I s., fr. vabrik	"	45.—
Tulitikud, orig. kast (5000 toosi)	"	130.—
Nahk, talla, Eesti	1 kg.	3.05—3.60
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, I srt.	"	3.60—3.75
Nahk, talla, Ameerika tooresn. valmistatud, II srt.	"	2.65—3.50

Liverpooli börs. Puuvill.

American Fully Middling inglise naela (lbs) eest ingl. pensi (d) loko 27. X 30. 6.15, okt. 5 85, jaan. 5.98, märts 6.10. 28. X 6 26, okt. 6.10, jaan. 6.21, märts 6.33.

Peekonsigade nädalahinnad Tallinnas 26. X—1. XI 1930.

Peekonsigade tapakaalud I sort	II sort	III sort	
60—72 kg	0,78	0,74	0,69
55—59,5 " }	0,74	0,71	0,66
72,5—75 " }			
50—54,5 " }	0,71	0,69	0,66
75,5—80 " }			

Lina Prahid:

Tallinn — Stettiin	1000 kg. sh	22/6
" — Ghent	1016 kg. "	23/—
" — Dundee	" "	32/—
" — Belfast	" "	47/6

Puumaterjalid Standard

Tallinn — London	" sh	37/6
" — Hull	" "	40/—
" — Manchester	" "	45/—
" — Grangemouth	" "	35/—
" — Belfast	" "	57/6
" — Dundee	" "	36/—
" — Antwerpen	" "	32/6
" — Ghent	" "	30/—
" — Rotterdam	hfl.	18/—
" — Amsterdam	" "	20/—

Segakaup

Tallinn — Stettiin	1000 kg. sh	18—25/—
" — London	1016 kg. "	15—40/—
" — Stokholm	1000 kg. rkr.	10—30
" — Stettiin	või tünn sh	1/6
" — London	" "	3/—

Tallinna börsi kursisedel.

„Kaub.-tööstuskoja Teataja“ 1. nov. 1930. Nr. 21.

New-York	T.	23. X.	24. X.	25. X.	27. X.	28. X.	29. X.
1 dollar	O.	3.7450	3.7460	3.7455	3.7455	3.7460	3.7460
	M.	3.7550	3.7560	3.7555	3.7555	3.7560	3.7560
London 1 naelsterl.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20	18.20
	M.	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25	18.25
Berliin 100 s. riigim.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	89.20	89.20	89.25	89.25	89.25	89.25
	M.	89.80	89.80	89.85	89.85	89.85	89.85
Helsingi 100 soome m.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	9.42	9.42	9.43	9.42	9.42	9.42
	M.	9.47	9.47	9.48	9.47	9.47	9.47
Stokholm 100 rootsi kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.55	100.55	100.55	100.55	100.55	100.55
	M.	101.15	101.15	101.15	101.15	101.15	101.15
Kopenh. 100 daani kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20
	M.	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80
Oslo 100 norra kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20	100.20
	M.	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80	100.80
Pariis 100 prants. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70	14.70
	M.	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95	14.95
Amsterd. 100 flooriini	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	150.80	150.85	150.85	150.85	150.80	150.90
	M.	151.60	151.65	151.65	151.65	151.60	151.70
Riig 100 latti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.10	72.10	72.10	72.10	72.10	72.10
	M.	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60	72.60
Zürich 100 helv. fr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.75	72.75	72.75	72.70	72.70	72.75
	M.	73.35	73.35	73.35	73.30	73.30	73.35
Brüssel 100 belgat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.20	52.20	52.25	52.20	52.20	52.25
	M.	52.70	52.70	52.75	52.70	52.70	52.75
Milaano 100 liirat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60	19.60
	M.	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—	20.—
Prah 100 tšehh. kr.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10	11.10
	M.	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30	11.30
Viin 100 austr. sh.	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	52.75	52.85	52.85	52.80	52.80	52.80
	M.	53.35	53.45	53.45	53.40	53.40	53.40
Budapest 100 pengot	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	65.55	65.55	65.55	65.55	65.55	65.55
	M.	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25	66.25
Varssav 100 slotti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85	41.85
	M.	42.65	42.65	42.65	42.65	42.65	42.65
Kaunas 100 litti	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	37.05	37.05	37.05	37.05	37.05	37.05
	M.	37.65	37.65	37.65	37.65	37.65	37.65
Moskva 100 rubla (čekk)	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75	192.75
	M.	194.25	194.25	194.25	194.25	194.25	194.25
Danzig 100 guld-nat	T.	—	—	—	—	—	—
	O.	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80	72.80
	M.	73.40	73.40	73.40	73.40	73.40	73.40